OOST POST
SOERABAIJASCHE COURANT.

№ 42 ZEVENDE JAARGANG. 1859

PRIJS VAN INTEEKENING.
Per 6 maanden voor Soerabaya . . . . ƒ 7.50
" " " " Java . . . . " 9.—
" " " " Buitenbezittingen . . " 10.—
" " " " Nederland . . . " 13.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag.*

DONDERDAG 26 MEI.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.
De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel

DE INDISCHE TARIEVEN
DER
INKOMENDE EN UITGAANDE REGTEN.

Het is bekend van welken aard de Indische tarieven zijn. In aantal legio, verschillend voor de onderscheidene bezittingen, zonder zamenhang hoegenaamd en met regten zoo verschillend en bij wijlen zoo exorbitant hoog, dat men het naauwelijks kon gelooven, vormt ons zamenstel van koloniale tarieven een chaos van verwarring, waaraan reeds voor lange jaren een einde had behooren gemaakt te worden. De noodzakelijkheid daartoe is zoo dikwijls uiteengezet, dat wij er thans niet op terugkomen, maar ons bepalen tot de herinnering, dat er sedert de scheepvaart-wetgeving in 1850 geene stem zich over de tarieven van in-en uitgaande regten in Nederlandsch Indië heeft uitgelaten, of zij drukte den wensch uit, dat daarin zoo spoedig mogelijk herziening mogt gebragt worden. De belemmeringen en de verwarringen, gepaard met moeijelijkheden van allerlei aard, die het gevolg zijn van zoo vele, zoo verschillende en zoo hooge tarieven, oefenen een zeer nadeeligen invloed uit op den handel en de scheepvaart in onze kolonien. Dit wordt niet enkel van deze zijde erkend, maar allen zijn het daaromtrent eens. Er moge verschil van gevoelen bestaan omtrent de mate van verandering, welke in dien toestand behoort gebragt te worden, maar dat hetgeen er in dit opzigt bestaat niet kan of mag gehandhaafd blijven wordt door allen bevestigd

De wijze hoe men het bestaande tolstelsel van Indië het best in verband zal brengen met de belangen van handel en scheepvaart zoo der koloniën, als van het moederland moge aanleiding geven tot verschil van meeningen, maar dat stelsel moet veranderd worden, want het wordt gewraakt door dezelfde belangen' die het geroepen is te bevorderen. Men raadplege de handelsstatistiek en men zal zien dat zij geenszins die ontwikkeling van handel en nijverheid aanduidt als men regt heeft te verwachten. Behalve die statistiek zouden wij onderscheidene autoriteiten kunnen noemen, en daaronder van zeer verschillende rigting in de koloniale politiek, die allen hetzelfde getuigen. Wij verwijzen eenvoudig naar de weinige, maar alles omvattende woorden, waarin de staatscommissie van 16 Junij 1857 hare veroordeeling van de Indische tarieven heeft uitgesproken en eene algeheele herziening van de wetten en bepalingen in Nederlandsch Indië op het stuk der inkomende en uitgaande regten bestaande heeft aanbevolen. Zij schetst ze te regt als verschillend voor elke bezitting, als in zich zelven zonder genoegzaam stelsel of zamenhang; zij noemt vele regten buitensporig hoog en verklaart openlijk, dat bij de heffing een tal van strenge, dikwerf noodelooze formaliteiten zijn voorgeschreven, welker vervulling vaak de bevattelijkheid van den inlandschen handelaar of scheepsgezagvoerder te boven gaat, en hen uit vrees voor boeten en andere ongelegenheden de Nederlandsch Indische havens doet vlieden, en liever den steven naar de Britsche vrijhaven van Singapore wenden. Door hare korte en eenvoudige schets wijst zij niettemin den juisten weg aan, die er ter verbetering moet ingeslagen worden. Er moet vooreerst eenheid in die wetgeving gebragt worden; het bestaan van verschillende tarieven kan slechts verwarring en onzekerheid veroorzaken en tot eigen nadeel strekken. Alle bovenmatig strenge en noodelooze formaliteiten moeten afgeschaft worden. Eenheid, eenvoudigheid en duidelijkheid moeten de eerste kenmerken dier tariefswetgeving zijn.

Voorts moeten de regten verlaagd worden. Die buitensporig hooge regten zijn strijdig met de belangen van de ingezetenen der koloniën, strijdig met de belangen van onzen handel en nijverheid, en zij zijn ook strijdig met de belangen der schatkist. Voor de inlanders maken zij de fabriekaten veel duurder dan noodig en wenschelijk is; voor onzen handel en nijverheid zijn zij eene belemmering tot ontwikkeling en het staat bij ons boven twijfel verheven dat matige regten ook meer geld in de schatkist zullen doen vloeijen.

Zoo als men weet is het concept-tarief voor Indië, dat door den Minister aan het oordeel van den Gouverneur-generaal is onderworpen, bekend geworden. Dat ontwerp-tarief bevat de voorstellen van den Minister, zijne plannen om tot eene herziening der tariefswetgeving voor Indië te geraken. Deze mogen ten gevolge van consideratiën, welke de landvoogd van Indië daaromtrent zal aanvoeren, later gewijzigd worden; op dit oogenblik vormt de inhoud van dat tarief het plan, dat er bij den Minister bestaat.

Dat de herziening der Indische tarieven dringend gevorderd wordt, staat bij ons vast, maar tevens gelooven wij, dat er in dezen met groote voorzigtigheid en behoedzaamheid zal moeten gehandeld worden. Zonder ons voor het oogenblik nog over de toepassing uit te laten, zoo als die uit het bedoelde ontwerp blijkt, verklaren we toch volkomen in te stemmen met het beginsel van behoedzame en trapsgewijze verandering, waarvan de Minister van koloniën in dezen wenscht uit te gaan. Wij hopen dat dit zoo spoedig mogelijk zal geschieden, want ook de opmerking van den minister is juist, „dat wij het bestaande niet kunnen handhaven, wil men zich het regtmatig verwijt niet op den hals halen, dat wij in Europa het meest liberale systeem, en in Indië het meest ongekende protectionistisch stelsel aankleven."

Medegedeeld door de Redactie.

HERINNERING.
III.
DUISTERNIS EN LICHT.
(*Vervolg.*)

Nog maar twee dagen moesten er verloopen, en dan was de vervaltijd van de gevreesde acceptatie daar. Met een dankbaar hart bemerkte Louise, dat het door haar gesproken woord niet geheel onvruchtbaar scheen te zijn geweest, althans, schoon Verholst niet veel sprak, wilde hij toch wel luisteren naar de gronden van vertroosting, die Louise aanvoerde en het uitzigt, dat zij hem opende, op zijne zedelijke verbetering.

De beslissende dag was gekomen en als radeloos liep Verholst nu eens naar het kantoor, dan weder in de huiskamer op en neder. Eindelijk, daar komt een brief van de firma, aan wie hij betalen moet. Met bevende handen opent hij dien, doorloopt het schrift, terwijl hij de ingesloten acceptatie in de hand houdt en half bewusteloos op een stoel neêrzinkt. Louise wil hem te hulp snellen, maar zich weder oprigtende en haar met een vrolijk gelaat en een traan in het oog aanstarende, zegt hij; „Laat mij een oogenblik bedaren, Louise. Die overgang is te groot." Hij reikte den brief aan Louise toe en deze las, dat de heer B., getroffen door de eerlijke en regtschapen handelwijze van Verholst niet kan nalaten hem daarover zijne gevoeligheid te betuigen. Niet alleen toch had hij hem met zulk een groot vertrouwen vereerd, dat hij hem, te vroegtijdig in den morgen, om hem zijne acceptatie behoorlijk gekwiteerd terug te geven, het verschuldigde had laten ter hand stellen, maar hem daarbij ook geheel onverpligt de op die som verloopen renten, volgens daarbij gevoegde nota, gezonden. Dit was meer dan hij behoefde te doen en meer dan B. kon en mogt aannemen. Gevoelig over zulk een nobel gedrag, nam hij echter de vrijheid bij ingesloten gekwiteerde acceptatie de renten ter zijner dispositie terug te zenden, terwijl hij hem verzekerde, dat als hij hem van dienst kon zijn in een of ander geval, hij vrij over hem kon beschikken.

„God zij geloofd!" riep Louise uit. „Zoo is mijn gebed dan verhoord."

„Ach, Louise, kon ik zóó danken en bidden als gij!"

„Maar wie zou die onbekende en grootmoedige weldoener zijn?"

„Dat kan ik niet gissen. Misschien een mijner vrienden."

„Hoe dit zij. Willem, erkennen wij hier de hand der Voorzienigheid en danken we Haar in de eerste plaats. Misschien hooren wij later, wie het middel in Hare hand was om ons te redden, en dan zullen wij niet in gebreke blijven, om ook hem onzen vurigen dank te brengen."

Een liefelijke zonnestraal was over het huisgezin opgegaan, en de echtgenooten herinnerden zich den dag niet, waarop zij zooveel genot en ware vreugde gesmaakt hadden.

Verholst was buiten zich zelven van vreugde, dat zijn krediet gered was, en beschuldigde slechts zich zelven, dat hij zich zoo geheel aan zijne vrienden onttrokken had, van wie voorzeker de een of ander, of misschien allen te zamen, hem op zulk eene kiesche wijze waren te hulp gekomen. Op hunne zedelijkheid mogt dan wel wat te zeggen vallen maar als het op hulpvaardigheid aankwam, dan waren zij toch menschen, op wie men rekenen kon, meer dan op menigen kwezelaar of zoetsappigen prater.

Louise had geheel andere vermoedens, doch zij wachtte zich wel die te openbaren, omdat zij geen snaar wilde aanroeren, die misschien de herstelde huiselijke rust zou kunnen ontstemmen.

Gelijk één ongeluk niet zelden alleen komt, ziet men ook wel eens, dat het ééne geluk het andere opvolgt. Louise had eene tante, die altijd zeer afgezonderd en, naar het scheen, in bekrompen omstandigheden, geleefd had. Deze was, door een beroerte getroffen, plotseling overleden. Bij de opening van het testament vernam Louise, dat zij voor de helft erfgename was, van de nalatenschap harer tante. Die nalatenschap overtrof zoo verre hare verwachting, dat gij zich naauwelijks verbeelden kon in het bezit te zijn gesteld van zulk een niet onaanzienlijk kapitaal.

Verholst was zich zelven van vreugde geen meester en naauwelijks te matigen door de wijze opmerkingen zijner vrouw aangaande de waarde der aardsche goederen. Hij verwierp die opmerkingen wel in geenen deele, maar in hem verhief zich telkens de stem: *Zalig de bezitters.* Verholst begreep, en Louise stemde er in toe, dat het geld niet nuttiger kon worden besteed, dan tot uitbreiding zijner handelzaak, en daar haar Willem een geheel ander mensch scheen geworden te zijn, zag zij er geen bezwaar in hem het vrije beheer over haar geld te laten. Zij dacht er zelfs in de verte niet aan, om door eenige voorzorgen, die de voorzigtigheid anders wel voorschreven, hem eenig blijk van mistrouwen te geven.

Met aandacht luisterde Verholst naar de wenken die Louise hem gaf, om dit buitengewoon geluk op hoogen prijs te stellen, er regt dankbaar voor te zijn, en het aan te wenden tot vermeerdering van het huiselijk geluk, bovenal tot bevordering van hunne hoogere belangen. En inderdaad, de gesprekken van Louise bleven niet zonder invloed op hem. Een nieuwe lichtstraal verhelderde het huiselijk leven der gehuwden. Hoe treurig, dat daar weldra weder een donkere schaduw op zou worden geworpen!

Verholst was niet ondankbaar. Steeds speelde hem zijne onbekende weldoeners voor den geest. Hoe gaarne zou hij ze op de eene of andere wijze zijn dank betuigen en op eene kiesche wijze vergoeden wat ze aan hem hadden

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Couranten* van 14 en 18 Mei 1859 no. 39 en 40, worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Commissarissen te Macasser, van wijlen J. Riethagen.

Door het collegie van Boedelmeesteren te Batavia, van wijlen den inlander Sarie-ie en den chinees Tio Bonto.

Door de Agenten der Samarangsche Wees- en Boedelkamer te Salatiga, van wijlen den chinees Tan Joesioe.

Door de Testamentaire Executeuren te Padang Pandjang, van wijlen den sergeant der inf. Balthasar Blats.

Door den Mede-Executeur te Batavia, van wijlen den chinees Lim Ha.

Door de Weeskamer te Soerabaya, in den insolventen boedel van Albert ten Broecke Hoekstra.

Door de agenten der Soerabayasche weeskamer te Malang, van wijlen den heer Jakobus Eduwardus de Meijier.

Door den agent der Soerabayasche wees- en boedelkamer te Bangkallang, van wijlen den zoutverkoop-pakhuismeester M. C. A. Mourits.

Door de commissarissen te Weltevreden, van wijlen den 1sten luitenant der infanterie R. W. D. Thomasset.

Door de executrice en erfgenaam Ketjil, weduwe Ponse, te Malang, van wijlen den koffij- en zoutpakhuismeester, Dirk Jan Ponse.

Door de weeskamer te Batavia, in het faillissement der firma Feltman, Mispelblom & Co

Door de weeskamer te Samarang in het faillissement, van F. Neumann.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

VAN SOERABAYA.

Gedurende het jaar 1859.

In de maand	Junij	op den	2den	en	19den.
» »	Julij	» »	2den	»	20den.
» »	Augustus	» »	3den	»	18den.
» »	September	» »	2den	»	18den.
» »	October	» »	3den	»	19den.
» »	November	» »	2den	»	18den.
» »	December	» »	3den	»	19den.

des namiddags te vier ure.

(*Voor het land.*) De Resident van Soerabaya maakt bij deze bekend dat op *Woensdag den 22sten Junij aanstaande*, des morgens ten 10 ure, ten zijnen kantore zal worden uitbesteed, **de levering van laadpraauwen voor het overvoeren, voor 's Gouvernements rekening, van personen, paarden, slagtvee, gelden en goederen van en naar de reede van Soerabaya**, en zulks op de voorwaarden, vermeld in de advertentie van den Directeur der Producten en civiele Magazijnen dd. 13den October 1858, opgenomen in de *Javasche Courant* van den 20sten October daaraanvolgende No. 84.

SOERABAYA, *De Resident voornoemd.*
24 Februarij 1859. (626) VAN DER WIJCK.

(*Voor het land.*) De Resident van Soerabaya brengt bij deze ter kennis van belanghebbenden, dat op *Zaturdag den 28sten Mei aanstaanden*, te *Poelo* nabij *Grissee* voor rekening van den lande in het openbaar zullen worden verkocht **1606 stuks verschillende voor 's lands dienst afgekeurde houtwerken.**

SOERABAYA, *De Resident voornoemd.*
den 23sten Mei 1859. (646) VAN DER WIJCK.

(*Voor de policie.*) De ondergeteekende acht zich verpligt de ingezetenen indachtig te maken, dat het verboden is, vóór hunne *woon-* of *pakhuizen* of wel aan de kade der rivieren, *ketels*, *machinerien*, *bouwstoffen* als anderzins permanent op te stallen, zonder daarvoor consent van de policie aangevraagd en bekomen te hebben.

De betrokkenen in contraventie van dit verbod zijnde, worden verzocht, van af heden binnen den tijd van *veertien* dagen, alles op te ruimen en binnen hunne erven te brengen, sub poene der bij de wet gestelde boete.

SOERABAYA, *De assistent Resident*
26 *Mei* 1859. *voor de Policie.*
(655) E. DIBBETS.

(*Voor het land.*) Tot daarstelling van een gedeelte kademuur langs den oostoever der *Kalimaas* zal het gedeelte der kade, liggende tusschen de *Moorensteeg* en de *Passar Ketjil* van af den 1sten Junij aanstaande worden afgesloten voor de passage van rijtuigen.

De Hoofd-ingenieur, chef der 4de waterstaats-afdeeling.
Voor de waarneming.
De Ingenieur 2de klasse van den waterstaat,
(654) H. A. VAN ROSSEM.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 27sten Mei 1859.

In het pakhuis van de factorij der Ned. Handel Maatschappij te Kalimaas.

Op Maandag den 30sten Mei 1859.

Voor het lokaal van de weeskamer alhier.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTEN.

Bevallen van een *ZOON*, J. W. NICOLAI, geb. *Binkhuyzen*
SOERABAYA, 22 *Mei* 1859. (637)

Bevallen van eenen *ZOON*, J. M. MEIJER, echtgenoote van
SOERABAYA, J. F. POLACK.
25 *Mei* 1859. (657)

Bevallen van eene *DOCHTER*, vrouwe E. A. C. HOFSTEDE, geb. *Oosthoek*.
MONTRADO (644)
(*Westkust van Borneo*,) 3 *Mei* 1859.

Voorspoedig bevallen van een welgeschapen *ZOON*, A. E. MAAS, echtgenoote van
SOERABAYA, F. W. DAVIDSZ.
den 22 Mei 1859. (629)

STERFGEVALLEN.

Heden ontvingen wij, per telegraaf, het berigt dat de Heer HENRI OOSTHOEK, op den 19den dezer te Batavia is overleden in den jeugdigen leeftijd van 23 jaren en zes maanden.

SOERABAYA, J. VAN BOSSTRAETEN.
den 21sten Mei 1859. E. J. VAN BOSSTRAETEN.
(635) *geb. von Franquemont.*

VENDUTIE

Op Vrijdag den 27sten Mei a. s.

Voor de pakhuizen van de FACTORY DER NED. HANDELMAATSCHAPPY aan de *Kalimaas*, van WITTE DRILLINGS, ROOD PELISSE LAKEN, DIVERSE GEDRUKTE KATOENEN, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

SOERABAYA, 17 *Mei* 1859. (609)

VENDUTIE.

Op Zaturdag den 28sten Mei a. s.

Zullen te GRISSEE, op de stapelplaats *Poelo*, voor rekening van den Lande, publiek worden verkocht:

1606 STUKS AFGEKEURDE GOUVERNEMENTS HOUTWERKEN.

De Vendumeester te Grissee,
(641) W. CASTENS.

Met referte aan onze advertentie van den 12den dezer, hebben wij thans bekend te maken, dat de vendutie te *Gending*, (*Probolinggo*,) van den INBOEDEL, zoomede **Rijtuigen, Paarden**, enz. van wijlen den Heer R. SIJMONS, zal plaats hebben op *Maandag den 30sten Mei a. s.*

De mede-executeuren in boven gemelden boedel,
SOERABAYA,
21 *Mei* 1859, (634) FRASER EATON & CO.

VENDUTIE.

Op Maandag den 30sten Mei 1859.

Voor het locaal DER WEESKAMER alhier, van diverse Goederen, behoorende tot de failliete boedels van de Chineesche vrouw TAN SWIENIO alhier en TOLKEN VOGET en COMPAGNIE te Batavia, waaronder een mahonijhout met rood leder bekleed Ameublement, Zijde voor Arabische kleeden, witte en zwarte Blondes (kant) en eenige vaten Krijt, zoomede de Goederen behoorende tot de nalatenschappen van wijlen A. W. REIFERT, J. A. VAN BERKEL, GULDEMOND, SALVERDA en RIETSJAART.

SOERABAYA, *De Secretaris der Weeskamer,*
21 *Mei* 1859. (627) J. F. DEIBERT.

VENDUTIE WEGENS VERTREK

DOOR

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Op Dingsdag den 31sten Mei a. s.

Ten huize van MR. ROOSEGAARDE BISSCHOP, te *Kepoetran*, van eenen zoo goed als nieuwen INBOEDEL, bestaande uit: BATAVIASCHE en andere GEPOLITOERDE MEUBELEN, EEN SPAN goed loopende WAGENPAARDEN, EEN ENGELSCHE TOERWAGEN (vis-à-vis) enz. (636)

VERKOOP VAN TABAK.

Op den 1sten Junij a. s.

Zal ten kantore van de firma SCHIMMELPENNINCK & Co te Soerabaya des middags ten één ure, bij inschrijving verkocht worden **de Tabaks-oogst 1858**, merk

D. M. V. O.

De monsters zullen van af *den 20sten Mei e. k.* ten gemelde kantore ter bezigtiging liggen. (606)

gedaan. Maar, hoe dat doel te bereiken? Hij moest toch eerst eenigzins zeker zijn van zijne zaak. Zich weêr in den kring zijner vroegere vrienden te begeven wilde hij niet. Hij zag veel levendiger dan vroeger het gevaar daarvan in. En toch, hij moest wàt doen. Daar spiegelde hij zich zelven voor, dat hij nu sterk genoeg was, om zich niet weder te laten medeslepen, en in dat geval, welk gevaar was er dan in, als hij althans niet geheel den omgang met hen vermeed? Ja, misschien zou hij nog wel eenig goeds kunnen uitwerken bij wie zich wat al te zeer te buiten gingen.

Aan Louise durfde hij echter zijn voornemen niet bekend te maken: hij wist toch vooruit, wat deze hem zou aanraden. En 't kon dan ook wel geheel buiten haar omgaan; dan had zij er geene ergernis van, en voor zich zelven zou hij wel sorgen.

Met een eenigzins beklemd hart begaf hij zich naar eene plaats, waar hij vermoedde zijne vrienden te zullen aantreffen. Maar hoe zouden ze hem ontvangen? Misschien met verwijtingen hem overladen? Misschien koel en terugstootend jegens hem zijn? Maar op 't een en ander was hij gewapend, en zag hij, dat men hem minder goed gezind was, als hij hun zijnen dank betuigd en op de eene of andere wijze voor de hem bewezene weldaad zijne gevoeligheid bewezen had, dan had hij het zijne gedaan, en voor het overige mogten zij dan, als zij het verkozen, zich van hem afkeeren.

Door de uitbreiding, die Verholst aan zijne zaken gegeven had, was het al spoedig bekend geworden, dat zijne omstandigheden zeer ten gunste gekeerd waren. Spoedig wisten dit ook zijne vrienden, en elken dag waren zij in gespannen verwachting, dat hij zich weder aan hen zou aansluiten, iets dat inderdaad voor hen geene geringe aanwinst zou zijn.

Naauwelijks vertoonde Verholst zich dan ook in hun midden, of er ging zulk een blijde juichtoon op, dat hij er schier van in verbijstering geraakte. Het stroomde gelukwenschen en betuigingen van de grootste vreugde, dat het afgedwaalde schaap weder teruggevonden was. Verholst, die zich op eene geheel andere ontvangst bereid had, wist geen woorden genoeg te vinden, om zijne verbazing en erkentelijkheid voor zulk eene verschoonende handelwijze aan den dag te leggen. Men interrompeerde hem gedurig en zeide, dat hij daarover niet moest spreken, dat zijne tegenwoordigheid genoeg was, om alle verongelijking, als hij die dan noodzakelijk erkennen wilde, te vergeten.

Nu bragt Verholst het gesprek op de benarde omstandigheden, waarin hij verkeerd had, toen één der vrienden zeide: „Ja, dat wisten we wel, Verholst en daarom......"

„Ja, hernam Verholst, „het is juist dat dáárom, waarover ik inderdaad verlegen ben. Mij dus te gemoet te komen, en dàt op zulk eene kiesche wijze..."

„Gekheid, gekheid," vielen allen te gelijk in. „Gij weet, Verholst, wie wij altijd voor u geweest zijn, en zouden we dan de kieschheid uit het oog hebben kunnen verliezen? Maar, kom, zwijgen we daarvan. U hier te zien is ons belooning genoeg."

„Neen," riep Verholst uit, „dat mag ik er zoo niet bij laten. Gij moet de recompense aan mijne kieschheid overlaten.

„Nu, we weten, hoe gunstige keer uwe omstandigheden genomen hebben, en wij willen den schijn niet op ons laden, als of wij u voor het hoofd wilden stooten."

Wij behoeven het naauwelijks te vermelden, dat er eene afspraak gemaakt en een dag bepaald werd, waarop het schitterend bewijs der dankbaarheid zou gegeven worden, en hoe de vrienden van Verholst, na zijn vertrek, elkander geluk wenschten met het hervinden van zulk een vriend, die de dankbaarheid en kieschheid zelve was.

Niemand blijder dan Verholst, niet alleen dat hij zijne weldoeners, zoo hij meende, uitgevonden had, maar ook, dat hij zich in zijn vermoeden niet bedrogen zag. Dit mogt Louise nu wel weten. Een hevige schrik overviel haar, toen zij dit vernam, en schoon zij nog niet ten volle overtuigd was, dat die menschen hunne redders waren, de waarschijnlijkheid pleitte er wel eenigzins voor, doch dit deed haar te meer wenschen, dat zij toen liever niet uit die ongelegenheid waren gered geworden. Zij bezwoer haren Willem, bij al wat hem lief en dierbaar was en bij zijn eigen welzijn, de bewezene dienst zoo schitterend mogelijk te vergoeden, maar dan ook een vriendenkring voor altijd vaarwel te zeggen, waarin hij zoo ligt in den maalstroom kon worden medegevoerd. Verholst beloofde het met eenig voorbehoud. Onmiddellijk kon dit niet, beweerde hij; maar van lieverlede zou hij zich aan hen wel onttrekken. Wat hare vrees betrof, daaromtrent kon hij haar genoegzaam geruststellen.

Louise was over dit besluit niet zoo gerust en uit haar bidvertrek rees menige zucht en hartelijke bede tot Hem, die den zwakke sterken en bewaren kan.

Haar gebed werd vuriger, de hoop op verhooring flaauwer. Toch hield zij aan met bidden. De Heer kon verhooren, maar wanneer? Ach, het werd donker, het werd nacht om haar heen. Zoo ellendig was zij nog niet geweest Verholst zonk dieper en dieper. Geen woord geen bede had meer invloed. Willem's vrienden juichten, en Louise had geene tranen meer, om haar beklagenswaardig lot te betreuren.

(***Wordt vervolgd.***)

VENDUTIE

Op Vrijdag den 3den Junij 1859
in de kampong *Pekalongan*,

DOOR

L. W. VAN DER ZWAAN & CO.

Van EEN ERF, bebouwd met een steenen met pannen gedekt HUIS en BIJGEBOUWEN, benevens eenige BAMBOEZEN WONINGEN, inhoudsvlakte 2433 Nederl. ellen en 67 palm.,

VERDER:

EEN STEENEN HUISJE, staande op Gouvernementsgrond.

Alles staande en gelegen in bovengenoemde kampong, achter de Posterijen. (649)

Op de vendutie van *Vrijdag den 3den Junij* 1859, zal in voornoemd huis nog verkocht worden.

EEN REISWAGEN. }
EEN PALANKIJN. } zeer solide.

benevens eenige MEUBELAIRE GOEDEREN als TAFELS, STOELEN, BANKEN, LAMPEN en hetgene verder te voorschijn zal worden gebragt. (650)

VENDUTIE VAN JATTIEHOUT

TE GRISSEE.

Op *Dingsdag den 14den Junij* aanstaande zullen te Grissee worden verkocht eene aanzienlijke hoeveelheid JATTIE HOUTWERKEN, geschikt voor huis- en scheepsbouw, op de stapelplaats van den Heer P. C. VAN ROIJEN aldaar. (625)

Op eenen nader te bepalen dag zal te Sourabaya in het openbaar worden verkocht

HET JAVA HÔTEL,

aan de *Kaliemaas* aldaar, met den geheelen INVENTARIS en eene compleete WAGENVERHUURDERIJ.

Dit Hôtel bevat 24 gemeubeleerde kamers en is wegens zijne ligging aan de *Kaliemaas* of *groote rivier* zeer aan te bevelen.

Inmiddels is gemeld Hôtel uit de hand te koop.

Nadere informatien *op franco aanvragen* bij den Advokaat KOOIMAN. (618)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

DE STOOMBOOT KRATON.

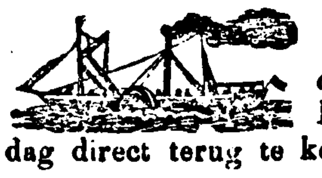

Vertrekt aanstaande *Zondag ochtend* s' morgens 6 uren naar PROBOLINGO, om den volgenden dag direct terug te keeren.

Voor vracht en passage vervoege men zich bij

(658) MAJOR MATZEN & CO.

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR AMSTERDAM

Wordt aangeboden met het allerdoelmatigst voor Passagiers ingerigt schip

PRINS VAN ORANJE,

Kapitein J. HENSING, om tegen *den 5den Junij e. k.* te vertrekken. Adres bij

De Agenten,
(639) SCHIMMELPENNINCK & CO.

Aan eenen geëxamineerden geneesheer wordt vrije passage naar *Nederland* aangeboden, onder voorwaarde, hij gedurende de reis de zieken behandele. Adres bij

(640) SCHIMMELPENNINCK & CO.

Ten gevolge van het overlijden van den Heer H. ZOLLINGER zal, naar aanleiding van artikel 17 der acte van overeenkomst, eene algemeene vergadering gehouden worden van de deelhebbers der **Maatschappij tot ontginning van woeste gronden** in de ASSISTENT-RESIDENTIE BANJOEWANGIE, op *Woensdag den 15den Junij a. s.* ten kantore van den agent van de Factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij te Soerabaya, des morgens ten 10 uro.

SOERABAYA, *De Secretaris van de Commissie*
26 *Mei* 1859. *van toezigt van bovengenoemde*
(651) *Maatschappij.*
J. L. VAN GENNEP.

EEN JONG MENSCH, zoo in Holland als in Indie geruimen tijd bij de tabak werkzaam, met die cultuur, sortering en geheele bereiding volkomen bekend, wenscht tegen billijke voorwaarden geplaatst te worden.

Franco brieven, Letter B.; bureau van dit blad.
(642)

De ondergeteekende geeft bij deze het geëerde publiek te kennen dat van af 1° Mei **het logies** in zijn Hôtel op *f* 5 per dag is gesteld.

Nemende tevens deze gelegenheid te baat het HOTEL DE COMMERCE, zijnde zeer gunstig gelegen, aan te bevelen.

(550) F. SCHMID.

De ondergeteekenden bieden te koop aan, **EEN COMPLEET STEL SUIKERPANNEN**, van 5 voeten 5 duimen tot 7 voeten 5 duimen diameter.

Wijders brengen zij ter kennis van Fabrikanten dat zij bereid zijn BESTELLINGEN OP MACHINERIEN aan te nemen.

(638) ADAM & CO.

J. SCHMIDT,

Md. Tailleur a l'honneur d'informer le public de Sourabaya et des résidences environnantes, qu' il a transferé, son Magasin et atelier á coté de la banque de Java. — *Heerenstraat.* (632)

J. SCHMIDT,

Mr. Kleermaker, heeft de eer het publiek van Soerabaya en de omstreken mede te deelen, dat hij zijn magazijn en atelier verplaatst heeft naar het huis naast de Javasche Bank, in *de Heerenstraat.* (633)

Door de oprigting eener nieuwe **IJzer** en **Kopergieterij**, vereenigd met zijn reeds bestaand **Atelier**, in de gelegenheid gesteld tot het uitvoeren van bestellingen tot het fabriek-en stoomwezen behoorende, neemt de ondergeteekende bij deze beleefdelijk de vrijheid zich aantebevelen tot het verrigten van alle werken uit gezegde ondernemingen voortspruitende; zoo als; **Ketelmakers - Bankwerkers-Smids-Koperslagers IJzer** en **Kopergieterswerk.**

Voor eene civiele bediening en spoedige aflevering der bestellingen wordt ingestaan.

SOERABAYA, A. W. REMMERT.
26 *Mei* 1859. *Kalie-Sosook N°* 3.
(648)

TE HUUR

EEN HUIS, in de *Rozendoornlaan.* Te bevragen bij N. VAN WASSENAAR.
(645)

TE HUUR

EEN RUIM PAKHUIS, zeer geschikt tot berging van paddie of rijst, gelegen aan de rivier bij *Kapoetran.*

Te bevragen bij de Heeren E. FUHRI & Co. (652)

TE KOOP

EEN GEHEEL NIEUWE BILLARD-TAFEL, te bevragen.

(653) Bij J. F. NEIJMAN.

WISSELS OP NEDERLAND.

(647) MATHIEU EBBS RUYS & CO.

WISSELS OP NEDERLAND.

(643) Bij ANKMAET & CO.

WISSELS OP AMSTERDAM.

(503) Bij HILL BROEKMAN & CO.

PUIK VALKENBIER.

VERKRIJGBAAR.

(630) Bij GEBR. VAN DELDEN.

PAS ONTVANGEN

EEN PRACHTIGE FACTUUR JACONNETTEN.
" " " GIPUS-HOEDEN.
" " " PARASOLS.
" " " ZWARTE ZIJDE.

(628) Bij M. KOOSEN.

E. FUHRI & CO.

HEBBEN PAS ONTVANGEN,

EEN ASSORTIMENT FRAAIJE ACCURAAT LOOPENDE GOUDEN en ZILVEREN HOROLOGIEN van de best bekende fabriekanten. (610)

LOTERIJ-HANDEL

SOURABAYA.

238STE NEDERLANDSCHE STAATS-LOTERIJ.

Van onderstaande Serie nummers, waarvan *geheele* loten of onderdeelen daarvan, van hunnen firma-naam voorzien, in Indie zijn geplaatst, worden de daarop gevallen prijzen of premien ten hunnen kantore beschikbaar gesteld onder eene korting van 5 procent Commissie-loon.

(575) **E. FUHRI & CO.**

NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.
93	2	f 30.—	3067		f	12318		f	12344	3	f 45.—	12640	1	f 20.—	16226	2	f 30.—
436			3069			12319			12345			16201			16227		
437			3088	1	„ 20.—	12320			12346	1	„ 20.—	16202			16228		
438	2	„ 30.—	3086			12321			12347			16203			16229		
439			3104	1	„ 20.—	12322			12348			16204			16230		
440			3105	2	„ 30.—	12323			12349			16205			16231		
441			3137			12324			12350			16206			16232		
442			10552			12325			12621			16207			16233		
443	3	„ 45.—	10571			12326	3	„ 45.—	12622			16208	1	„ 20.—	16234		
444	1	„ 20.—	12301			12327			12623	3	„ 45.—	16209	1	„ 20.—	16235		
445			12302	2	„ 30.—	12328			12624			16210	3	„ 45.—	16236	3	„ 45.—
446			12303	2	„ 30.—	12329	3	„ 45.—	12625			16211			16237		
447			12304			12330	2	„ 30.—	12626			16212			16238	1	„ 20.—
448			12305			12331	1	„ 20.—	12627			16213	2	„ 30.—	16239		
449			12306			12332			12628			16214			16240		
450	2	„ 30.—	12307			12333	2	„ 30.—	12629			16215			16241		
2844			12308			12334			12630			16216			16242		
3005			12309			12335			12631			16217	1	„ 20.—	16243		
3006			12310	2	„ 30.—	12336			12632			16218			16244		
3007			12311			12337			12633			16219			16245		
3010			12312			12338			12934			16220			16246		
3027			12313	2	„ 30.—	12339			12635			16221			16247		
3028			12314			12340	1	„ 20.—	12636			16222			16248		
3036	1	„ 20.—	12315	3	„ 45.—	12341			12637			16223			16249		
3037			12316			12342			12638			16224			16250		
3038			12317	1	„ 20.—	12343			12639			16225					

WEDEROM ONTVANGEN,

PUIKE MANILLA SIGAREN No. 1..

(631) GEBR. VAN DELDEN.

GROOTE ENGELSCHE en HOLLANDSCHE AARD- en HEMELGLOBES.

(611) Bij **E. FUHRI & CO.**

GROENE ZEEP in vaatjes.

PAS ONTVANGEN.

(597) Bij **GEBR. VAN DELDEN.**

BOEKHANDEL VAN E. FUHRI & CO.

TE SOERABAYA.

. MET DEZE MAIL ONTVANGEN:

J. BOELEN, Nederland's Zeemagt in verband met zijne Overzeesche bezittingen. . . . . . *f* 2.

A. COQUEREL, Stichtelijke verpoozing, door C. S. ADAMA VAN SCHELTEMA in 4 afl. . . . *f* 8.

L'Empereur Napoleon III et l' Italie, cinquieme édition. . . . . . (586) . . . . . . *f* 2.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY.

Verandering van climaat en bovenal van drinkwater, die men bij verplaatsing veelal ondervindt, is dikwerf zeer gevaarlijk. Ten einde de nadeelige gevolgen te voorkomen, die hieruit zoo dikwerf voortspruiten is het volstrekt noodig zich van *Hollowaijs* vermaarde *Pillen* te voorzien. Het is boven allen twijfel verheven, dat bij alle gevallen waarin de maag en darmen door verandering van climaat, water of diëet of elke andere oorzaak, in wanorde waren, zij snel en zeker de veerkracht en regelmatige werking er van herstellen.

Reizigers in of bewoners van de alluviale districten van het Zuiden en Westen, vinden er een zeker geneesmiddel in voor galachtige aandoeningen en tusschenpoozende koortsen.

Verkrijgbaar à contant bij E. FUHRI & Co, te *Soerabaya*, tot de ondervolgende prijzen: (435)

DOOZEN PILLEN van *f* 1.— *f* 3.— en *f* 5.—

POTTEN ZALF . „ „ 1.— „ 3.— en „ 5.—

LIEFHEBBERY-TOONEEL

THALIA.

Met toestemming der Civiele en Militaire Autoriteiten.

BUITENGEWONE VOORSTELLING,

ter gelegenheid van het verblijf alhier van Zijne Excellentie den Luitenant Generaal, Kommandant van het Nederlandsch Indische leger.

Op Vrijdag den 27sten Mei 1859.

Op vereerend verzoek.

DE SLAAPWANDELAAR

OF

DE KAPEL VAN GLENTHORN,

tooneelspel in drie bedrijven.

DAARNA:

KOMISCHE SCENE.

TOT SLOT:

HULDE TABLEAU

EN

PAS DE MAZURKA.

Aanvang des avonds ten half acht ure.

Plaatsen kunnen besproken worden van 's morgens acht tot s'middags twee ure.

NAMENS DE DIRECTIER,
De Secretaris.
COERT.

(656)

SOERABAYA, den 26sten Mei 1859.

Bij het ter perse leggen dezes was de post van de West nog niet aangekomen.

Van den belanghebbende ontvangen wij het navolgende ter plaatsing.

Het ongelukkig voorval met het jagtgeweer, aan huis bij den Heer S. heeft zich niet toegedragen zoo als hetzelve voorkomt in *de Oostpost* van den 23sten Mei No. 41 maar wel zoo als hieronder is bekend gesteld.

Nadat de Heer S. van de jagt te huis was gekomen, heeft hij een zijner bediendens gelast, het jagtgeweer, waarvan een loop geladen was, aftetrekken en schoon te maken; de jongen heeft alstoen het geweer mede genomen en in den gang buiten het huis gebragt, aldaar tegen den muur gezet, en is weder naar binnen gegaan om een laadstok met krasser te halen. Op het oogenblik dat hij in de kamer was is het geweer omgevallen, zonder dat er iemand in de gang was, met het ongelukkig gevolg dat een javaansch jongentje, door den Heer S. als kind opgevoed, en bezig met messen te slijpen, zoodanig is getroffen, dat het zijn dood ten gevolge heeft gehad.

In de *Javasche Courant* van 18 dezer No. 40 komt de volgende advertentie voor:

De resident van Tagal maakt de ingezetenen dier residentie hierbij indachtig aan het bepaalde bij artikel 58 der *Zegelordonnantie* (staatsblad 1817 no. 50) nopens het verhandelen, indienen, of het afgeven en aannemen van rekeningen, kwitantiën en wissels, boven de *f* 100, zonder op het daarvoor bepaald zegel te zijn geschreven

Het zou den resident voormeld onaangenaam zijn, wanneer hij, met het oog op artikel 8 der ordonnantie voormeld, op de overtreders dier bepaling, de bij artikel 57 van gezegde ordonnantie bedreigde boete van *f* 100 van toepassing zou moeten verklaren.

Door deze tijdige waarschuwing hoopt hij van dien hem opgedrongen onaangenamen embtspligt bevrijd te zullen blijven, doch hij heeft het stellig voornemen, ten einde langs dien eenvoudigen weg de inkomsten van het klein zegel, in het gewest onder zijn beheer, binnen kort te *vertienvoudigen*, om op de gebeurlijke overtreders zelf, gedurig, een wakend oog te houden en te doen houden, vooral wat betreft de door heeren winkeliers, tokohouders handelaren en anderen, onverhoopt af te geven en door derden als geldig aan te nemen ongezegelde rekeningen, kwitantiën enz. enz., voor sommen boven de *f* 100.

AANKOMST VAN DE LANDMAIL.

Gisteren morgen werden alhier per extra post aangebragt de brieven en nieuwsbladen, per Landmail uit Europa ontvangen, loopende uit Nederland tot den 8sten April ll.

Wij deelen daaruit voor heden het volgende mede:

NEDERLAND.

Politiek Overzigt.

Vroeger hebben wij medegedeeld, dat de minister van kolonien aan het besluit der kamer heeft voldaan en de stukken betrekkelijk de openstelling der havens heeft overgelegd. De commissie uit de tweede kamer, in wier handen die stukken waren gesteld, bestaande uit de heeren *Godefroi, Hoynck van Papendrecht, Sander, van Deinse* en *van der Linden*, hebben daarover rapport uitgebragt, waarvan de conclusie luidt: dat door de overgelegde stukken de maatregel zelf van de openstelling der negentien havens in Nederlandsch Indie, niet volledig is toegelicht; dat evenmin die stukken hebben kunnen strekken om weg te nemen de bestaande onzekerheid omtrent de uitvoering, welke aan dien maatregel zal worden gegeven; dat intusschen openstelling van nieuwe havens voor den invoer niet behoort plaats te hebben, dan met gelijktijdige intrekking van het besluit van 23 December 1841 (*Indisch Staatblad* no. 46), en dat die intrekking niet anders kan geschieden dan bij de wet.

Over die conclusie hebben in de openbare zitting der tweede kamer langdurige discussien plaats gegrepen, waarvan de uitslag was, dat zij is aangenomen met uitzondering van het laatste punt, dat de intrekking van het besluit van 1841 slechts door de wet kan plaats hebben, hetwelk op voorstel van den heer *Thorbecke* is verworpen.

De tweede kamer is voorts op reces gescheiden en zal niet weder voor na Paschen bijeenkomen.

ROTTERDAM, 7 *April*. De weêrsgesteldheid is thans hier te lande bij uitnemendheid fraai en gunstig. De temperatuur is zeer zacht en matig. Herhaaldelijk was het midden op den dag reeds zeer warm. Omtrent den landbouw luiden bijna alle berigten gunstig; op vele plaatsen staan de aardappelen reeds boven den grond, terwijl den koning reeds eenige mandjes groenten van den kouden grond ten geschenke zijn gezonden.

Op den 7den April is voor het provinciaal geregtshof in Zuid-Holland, onder voorzitterschap van den heer mr. J. A. Philipse, de behandeling der zaak begonnen van den gepens. luit. generaal C. A. Gunkel, beschuldigd van vergiftiging. Het was eene treffende gebeurtenis, dien grijsaard van 84 jaren, in de geregtszaal te zien brengen; hij werd meer gedragen dan hij liep; zijn gelaat was ingevallen en met een lijkkleur overdekt, eene rilling ging over de ontelbare toeschouwers, waaronder vele regterlijke autoriteiten, ook van elders, toen de man, die door moed en bekwaamheid bijna den hoogsten militairen rang verwierf, op de bank der beschuldigden werd geplaatst.

Langzaam herstelde hij zich een weinig en nam men in zijne houding meer vastheid waar. Hij kreeg verlof om wegens zijne hooge jaren zich te mogen dekken en zittende, op de vragen die hem gedaan zouden worden, te antwoorden. Daarna nam het getuigen-verhoor een aanvang. De eerste getuige was Louise Esbra, die, nog aan de gevolgen van het ingenomen vergif lijdende, waggelende voor den regter verscheen. Haar getuigenis komt geheel overeen met hetgeen deswege in de acte van beschuldiging wordt gemeld. De tegenwoordigheid van den beschuldigde maakte op haar een diepen indruk, en nadat hij voor den voorzitter (ten einde beter te kunnen hooren) op een armstoel, naast haar was geplaatst, barstte zij herhaaldelijk in tranen los. Haar verhoor gaf tot menige droevige passage aanleiding: in een volgend nommer deelen wij een en ander breedvoeriger mede; thans zij slechts kortelijk gemeld, dat de beschuldigde gelegenheid vond om te verklaren, dat hij het vergif sedert jaren bij zich droeg voor zich zelven; maar dat hij later tot de overtuiging was gekomen, dat hij Louise den dood moest geven, om haar voor een ongelukkigen ouden dag te bewaren. Hij sprak bij die gelegenheid met vastheid. Gedurende den 1sten dag der zitting werden 12 getuigen gehoord. Mr. D. Léon zal den beschuldigde verdedigen.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Men is ten opzigte van het groote vraagstuk van den tegenwoordigen tijd nog niet veel verder dan men 14 dagen geleden was. De graaf de Cavour is te Parijs geweest, waar hij door keizer Napoleon ontboden was. Met welk doel? — Men kan het raden, meer niet. Hij is naar Turin teruggekeerd, oogenschijnlijk zeer tevreden over de wijs, waarop hij door den keizer is behandeld, maar minder over de ontvangst, die hem van wege verschillende hooge staatsambtenaren is te beurt gevallen. Toen hij vertrok stonden de zaken voor Piemont niet veel beter dan toen hij er kwam; want het is nu zeker dat Piemont niet als zesde mogendheid op het congres toegelaten zal worden. Rusland moet zich daartegen verzet hebben, zoowel als Oostenrijk, denkelijk, omdat de bemiddelende mogendheden alsdan door eene van de partijen zou kunnen overstemd worden. Zoo als te verwachten was, schijnt Piemont in die uitsluiting te zullen berusten. Sommigen denken zelfs, dat men in dit land de toekomst vrij gerust te gemoet gaat, dewijl men zich overtuigd houdt, dat de beraadslagingen van het congres tot niets zullen leiden, omdat de geest van verzet in Italie van dag tot dag meer ontwaakt. En waarlijk als men ziet, dat Frankrijk en Oostenrijk, in weerwil van de vredelievende pogingen der diplomatie, voortgaan met zich te wapenen, dat Sardinie zich wapent, dat Zuid-Duitschland, Italie zelfs zich wapent als ware er er geen sprake van een congres — dan weet men niet wat men te denken heeft.

Wat Oostenrijk betreft, dit heeft zijne toestemming tot het houden van een congres gegeven, doch onder zekere voorwaarden. Welke die zijn is nog niet juist bekend. Alleen zegt men, dat het kabinet van Weenen tot voorwaarde heeft gesteld, dat men bij het congres uit zal gaan van het standpunt, in het protocol van 15 November 1818 aangenomen. Het is dus van belang dit protocol te kennen. Het bevat vijf bepalingen, waarvan slechts 3, zijnde de 2e 3e en 4e ten deze van toepassing kunnen zijn. De 2e bepaling houdt in, dat de vereeniging der vijf groote mogendheden, te duurzamer, dewijl zij geen bijzonder belang noch eene tijdelijke combinatie op het oog heeft, niets anders kan beoogen dan de handhaving van den algemeenen vrede, gegrond op de naauwgezette eerbiediging der verbindtenissen vermeld in de tractaten, en van al de regten, die er een gevolg van zijn. De 3e bepaling zegt, dat Frankrijk door de wederinvoering van het wettig en constitutionneel monarchaal gezag, met de andere mogendheden vereenigd, zich verbindt om voortaan mede te werken tot handhaving en bevestiging van een stelsel, hetwelk den vrede aan Europa teruggegeven heeft en alleen in staat is den duur daarvan te verzekeren. De 4e. bepaling eindelijk houdt in, dat, zoo de groote mogendheden, ter betere bereiking van het hier omschreven doel, het noodig mogten oordeelen om afzonderlijke bijeenkomsten te houden, ten einde gemeenschappelijk over hare eigen belangen te raadplegen, in zooverre die in betrekking staan tot hare tegenwoordige beraadslagingen, alsdan telkenmale het tijdstip en de plaats dier bijeenkomsten, door middel van diplomatieke mededeelingen, vooraf vastgesteld zullen worden. Ingeval echter die bijeenkomsten uitsluitend de zaken en belangen van de overige staten in Europa mogten betreffen, dan zullen zij alleen plaats hebben ten gevolge eener formeele uitnoodiging van wege die staten, wier zaken en belangen het zal betreffen, en wel onder het uitdrukkelijk voorbehoud van hun regt om aan die bijeenkomsten deel te nemen, hetzij regtstreeks hetzij door tusschenkomst harer gevolmagtigden. Dus — volgens deze bepalingen, zouden de mogendheden zich niet met de zaken der andere staten mogen bemoeijen, dan op hun aanzoek en met toelating van hunne gevolmagtigden. Maar nu weigert de Paus, zoo men zegt, zich aan eenige inmenging in zijne regering te onderwerpen en waarschijnlijk zal Napels hetzelfde doen. Dit is dus eene groote zwarigheid.

Daarbij komt het gerucht, als zou Oostenrijk eene algeheele ontwapening van Piemont tot eene *conditio sine qua non* gemaakt hebben, terwijl men er bijvoegt, dat Frankrijk zich tot niets wil verbinden, wat eene erkenning der tractaten van 1815 in zich zou sluiten. Tegenover deze alles behalve bemoedigende mededeelingen staat echter het gerucht, dat de door Engeland voorgestelde grondslagen voor de beraadslagingen op het congres, behoudens eenige reserves, door Oostenrijk aangenomen zijn. Deze grondslagen komen hoofdzakelijk op het volgende neder: Herziening der bijzondere tractaten, die Oostenrijk met de Italiaansche staten heeft gesloten en vervanging van die tractaten door eene conferentie der Italiaansche staten; hervormingen, welke in de verschillende staten van Italie zullen worden ingevoerd; ontruiming van den Romeinschen Staat door de vreemde troepen, en eindelijk overweging van de middelen om een oorlog tusschen Oostenrijk en Sardinie te voorkomen.

Wij moeten onze lezers echter tegen een onbepaald ver-

ouwen op deze berigten waarschuwen, want de tijdingen n heden worden soms morgen tegengesproken: Zelden erschte omtrent eene zoo gewigtige zaak eene zóó groote zekerheid.

De taal van sommige Sardinische dagbladen neemt van g tot dag in hevigheid toe. In sommigen wordt keizer apoleon openlijk met wraak bedreigd, zoo hij zijn aan ardinie gegeven woord niet houdt. De *Unione* laat zich et onverholen vreugde uit over de staatkundige moorden, elke in den laatsten tijd in Lombardije gepleegd zijn en alleen maar bezorgd, dat door zulk eene summiere handaving der geregtigheid welligt een onschuldige getroffen ou kunnen worden. Ter verdediging van deze summiere stitie verhaalt dit blad ten slotte, dat in het kasteel van Milaan niet minder dan veertig galgen opgerigt zijn!

Blijkens berigten uit Napels heerscht daar nog groote bezorgdeid wegens den toestand des konings; wel had eene heelundige operatie, die hij laatstelijk weder ondergaan had, en hoogen lijder aanmerkelijke verligting aangebragt, maar edert schijnt de ziekte op nieuw verergerd te zijn. De Napelsche minister van binnenlandsche zaken, de heer Caaffa, is ook ernstig ziek. Intusschen gaat de regering voort enige krijstoerustingen te maken en zou er bevel gegeven vorden tot eene ligting van tienduizend zeelieden voor de ienst op 's lands vloot.

De Portugesche Cortes zijn geprorogeerd.

Uit Engeland is het nieuws ditmaal van belang. Nadat edurende zeven dagen in het Lagerhuis hevige discussien aren gevoerd over de tweede lezing van de ministerieele eformbill en het daarop voorgesteld amendement van lord John Russell, werd de tweede lezing met 330 tegen 291 stemmen verworpen. Dientengevolge hebben de ministers besloten et Lagerhuis na afdoening der meest dringende aangelegenheden, te ontbinden. Het nieuwe parlement zal tegen Junij of Julij bijeengeroepen worden. Men kan dus weder een hevigen verkiezingsstrijd te gemoet zien.

De Beijersche kamers zijn, zoo als te verwachten was, door een der ministers in naam des konings gesloten. In de bij die gelegenheid uitgesprokene rede wordt te kennen gegeven, dat de koning de door de kamer uitgedrukte wenschen in overweging zal nemen, en dat de wensch tot waarborging van de vrijheid der drukpers aan den staatsraad kenbaar is gemaakt. In die rede wordt ook gezegd, dat de koning met leedwezen heeft gezien, dat de beraadslagingen der tweede kamer de grenzen der voegzaamheid zoo zeer overschreden hebben. Het behoeft naauwelijks gezegd te worden, dat hiermede een adres aan den koning wordt bedoeld, waarin de binnenlandsche staatkunde der regering ernstig gegispt werdt, doch welk adres, door hem geweigerd is in ontvangst te nemen. Aan het slot der rede komt de gewone verzekering voor van 's koninge beste wenschen voor het heil der natie. Voor dat de sluitingsrede was uitgesproken, zijn alle nog aanhangige wetten aangenomen.

De minister president von der Pfordten heeft daarop zijn ontslag verzocht en bekomen. Welligt zal het ministerie thans nog meer wijzigingen ondergaan en alzoo eene verandering komen in de staatkunde der regering, welke, zoo als men weet, tot herhaalde conflicten met de kamers aanleiding gaf. Het kabinet toch heeft zich bedrogen gezien in de hoop, dat het door de ontbinding der tweede kamer eene meerderheid in dat ligchaam zou verwerven.

Den 31sten Maart is de landdag van Hessen-Kassel geopend. In de bij die gelegenheid door den president van dat ligchaam gehoudene rede, wees hij op de tegenwoordige verwikkelingen in Europa en uitte de hoop dat, zoo die tot oorlog mogten leiden, Duitschland vereenigd mogt blijven en daartoe alle krachten aanwenden. De president noodigde de leden uit, door opstaan van hunne adhaesie aan dit gevoelen te doen blijken, hetgeen door allen beantwoord werd.

In dezelfde zitting heeft de Keurhessische regering de middelen aangevraagd, om het bonds-contingent ten spoedigste mobiel te kunnen maken en het leger, hoewel eerst later, op den voet van oorlog te kunnen brengen. Daar beide voorstellen gezegd werden van vertrouwelijken aard te zijn, zullen de beraadslagingen daarover niet in het openbaar plaats hebben.

Uit Hamburg is het berigt ontvangen, dat de senaat aldaar eene verordening heeft uitgevaardigd, waarbij uit aanmerking, dat eene voordragt betrekkelijk de aangelegenheid der constitutie thans bij den senaat wordt voorbereid, het houden van openbare vergaderingen, ten einde over dat onderwerp te beraadslagen, verboden wordt.

Uit Koppenhagen schrijft men, dat de heer Hall, minister van buitenlandsche zaken en voorzitter van den raad, eene circulaire nota aan de aldaar residerende vertegenwoordigers der vreemde hoven gerigt heeft, in welke de zaak der hertogdommen behandeld en de voorstellen van den landdag te Itzehoe wederlegd worden. Ook is onder het voorzitterschap des konings een staatsraad gehouden, in welke beraadslaagd is over de maatregelen, die ten opzigte dier voorstellen moeten genomen worden.

Zoo als wel te denken was, is de Porte hoogst ontevreden over de handelingen van kolonel Couza daar deze zich gedraagt, alsof zijne dubbele verkiezing in de beide Vorstendommen reeds door de conferentie als geldig was verklaard. De ontevredenheid is te grooter, vermits Couza maatregelen neemt, waaruit men mag afleiden, dat hij tegenstand bieden wil, indien de conferentie zijne verkiezing onwettig mogt verklaren. Met het oog op zekere eventualiteiten, wil hij eene leening van acht millioen piasters sluiten, en daartoe vergunning bij de wetgevende vergadering van Wallachije aanvragen. Waarschijnlijk wil hij die som aanwenden voor de maatregelen, welke hij bij eene nieterkenning op het oog heeft. Dit heeft aanleiding gegeven, dat de Porte aanzienlijke krijgstoerustingen maakt en o. a. een kamp bij Schumla concentreert.

Intusschen bevestigen de gunstige tijdingen, welke in den laatsten tijd uit de Donau-Vorstendommen ontvangen zijn, dat er alom rust en orde heerschen en dat de bevolking er met de nieuwe orde van zaken over het algemeen tevreden was; maar zij voegen er bij, dat eenige aanhangers van het oude regeringsstelsel de wetgevende kamer van Wallachije het bewind trachten te bemoeijelijken, en dat de vorst Couza welligt zou besluiten, om de vergadering te verdagen tot na den afloop der conferentie, welke te Parijs over de aangelegenheden der Donau-Vorstendommen moet gehouden worden en weldra bijeen zal komen.

LAATSTE BERIGTEN.

Uit Parijs wordt het gerucht bevestigd, dat keizer Napoleon zich op het congres door de tractaten van 1815 niet gebonden wil zien.

Volgens tijdingen uit Livorno hebben den 5 April onderscheidene jonge edellieden, onder welke zich de graaf Cassanova, neef van prins Corsini bevond, Florence verlaten, om zich naar Piemont te begeven en aldaar als vrijwilligers dienst te nemen.

De volksmenigte zeide hen met luide vivats vaarwel. Er werd eene proclamatie in een populairen geest aangeplakt.

Sommige Italiaansche dagbladen geven bij voortduring hoog op van de krijgstoerustingen in Sardinie. De *Sentinello delle Alpi* verzekert, dat 22,000 man van de reserve opgeroepen zullen worden. Volgens de *Italia* zijn een aantal Italianen uit Amerika te Genua aangekomen, om aan den zoogenaamden oorlog voor de onafhankelijkheid deel te nemen. De *Vedetta* schat het aantal der reeds ingelijfde vrijwilligers op 10,000 man. Mag men de *Opinione* gelooven, dan heerscht te Lucca eene groote opgewondenheid. Ook zegt dit blad, dat te Perugia en in geheel Umbrie eene sterke gisting heerscht, en dat bij de Sardinische spoorwegadministratien aanvraag gedaan is hoe vele Fransche soldaten zij in één dag kunnen vervoeren. Daarentegen laat de *Augsb. Ztg.* het voorkomen, als bestond te Livorno de grootst mogelijke onverschilligheid in de zaak der bevrijding. Te St. Gimignano hoort men het volk zeggen: Padrone per padrone; willen de Franschen komen laten zij komen; er moet toch iemand zijn, die ons regeert.

De *Oest. Ztg.* beweert dat de graaf de Cavour harddnekkig weigert tot eene ontwapening over te gaan; dat men hem heeft voorgesteld, pro forma toe te geven en de troepen van de grenzen terug te ontbieden, of die te verminderen. Men heeft hem voorgesteld, dat hij zoo handelende, in het wezen der zaak daarom niet toegaf en in eene gunstige positie tegenover Oostenrijk kwam: — alles te vergeefs.

— In Venezuela is, volgens de met de West-Indische packetboot ontvangen berigten eene nieuwe revolutie uitgebarsten. Generaal Zamora had zich, na korten tegenstand, van de stad Coro meester gemaakt en aldaar de banier der federatie opgestoken. Het publiek was tegen hem, terwijl regeringstroepen tegen hem in aantogt waren. Algemeen geloofde men, dat de ex president Monagas deze revolutie had aangestookt. Generaal Falcon zoude zich bij de beweging aansluiten; des niettegenstaande dacht men, dat die spoedig onderdrukt zoude zijn. Op St. Thomas was het gerucht in omloop, dat generaal Sutillo zich gelijktijdig van de in het oosten des lands gelegene stad Maturin had meester gemaakt.

ENGELAND.

De geest des tijds toont zich in alles. — Veel wordt er gesproken van de heerschende oorlogszin. Sebastopol Perzie, Britsch Indie, China, enz. zijn bijna weder vergeten te midden van de zorg tegen wat mogelijk komen zal, en niet tevreden met de wapenen waarmede men elkander reeds zooveel nadeel deed, wemelt het van nieuwe uitvindingen die allen ten doel hebben om nog moordadiger wapenen te vinden dan de reeds bestaande, ten einde de oude wapening nutteloos te maken. — Zoo hebben alweder op den 10den Februarij op het veld der Roijal Engineers te Chatham proefnemingen plaats gehad met diverse nieuwe uitvindingen van zekeren kapitein J. Norton, die een natuurlijk talent schijnt te bezitten voor zijne bijzondere liefhebberij. — Kapitein J. Norton is een officier die reeds vroeger belangrijke verbeteringen voor de buks heeft uitgevonden, en heeft hij thans proeven genomen met drie verschillende soorten van projectielen, die allen zoovele vindingen zijn van zijn in die zaken zeer vruchtbaar brein.

Het weder was in den namiddag van den 10den Februarij zeer regenachtig en gevolgelijk ongunstig voor het doel, doch, niettegenstaande dat, waren er een aantal officieren van de Roijal Engineers tegenwoordig. De eerste proeven werden genomen met eene soort buks-bom, die door kapitein J. Norton gedoopt is met den naam van de *vloeijend-vuur-buksbom*. Het doel van dit nieuw projectiel is om de zeilen, het tuig, en zelfs om de romp van het vaartuig waar dezelve tegen gerigt worden in brand te steken en de, uitslag der genomene proeven bewees dat dit nieuw projectiel inderdaad een van de kwaadaardigste is die nog ooit in het oorlogswezen zijn ingevoerd. De bom is slechts van drie tot viermalen de grootte van eenen gewonen conischen bukskogel, hol, en bevat een glas waarin zich het *vloeijend vuur* bevindt. De chemische zamenstelling van dat vloeijend vuur is het geheim van kapitein J. Norton, doch de hoofd-ingrediënten zijn phosphorus, opgelost in bi-sulphaat van carbon, dat hermetisch in het glas is gesloten. Zoodra deze bom tegen eenige brandbare stof of voorwerp stuit, breekt het glas, en zoo sterk is de werking van het daardoor ontsnappend vocht, dat het bijna dadelijk het beschotene voorwerp in laaijen vlam zet. — Ten einde als scheepszeilen te fungeren werden een aantal groote zakken aan palen opgehangen, welke zakken weldra door den regen geheel doorweekt waren zoodat zij dropen. — Daarop nam kapitein J. Norton eene zware buks met drie groeven, die hij met een zijner bommen laadde en tegen het hangende doek afschoot, en, niettegenstaande het doek druipnat was, verspreidde zich het vocht met snelheid, veroorzaakte eerst smeuling en zette na korten tijd alles in laaijen vlam, zoodat in weinige oogenblikken alles verteerd was. — Ware het doek droog geweest dan zoude dezelfde uitwerking oogenblikkelijk hebben plaats gehad. — Met dezelfde soort bommen, maar van grooter dimensien, kan het grootste linieschip reddeloos in brand worden geschoten.

Na deze eerste proef werd eene tweede genomen met eene soort nieuwe bukskogel, die door kapitein J. Norton gedoopt is met den naam van *de vrijster*. Deze kogel, waarmede kapitein J. Norton kan schieten op eenen afstand van niet minder dan 1800 yards (dat is ruim een paal), moet dienen om ammunitiewagens of kruidzakken te doen ontploffen, of wel om een vijandelijk kampement in brand te steken. Dit projectiel heeft den vorm en de grootte van de Enfield-bukskogel, en heeft aan deszelfs basis eene chemische zelfstandigheid, die ontbrandt op den oogenblik dat de kogel wordt afgeschoten, doch smeult lang genoeg om het voorgestelde doel te bereiken. Een zak waarin twee pond kruid met eenig zaagsel was dooreengemengd werd op den grond geplaatst, en was weldra met deszelfs inhoud door den regen geheel doorweekt. — Door middel van kapitein J. Norton's naadlooze donzen patronen werd er eene *vrijster* ingeschoten, doch wegens het water waarmede het mengsel doorweekt was, volgde er geene onverwijlde uitwerking: na een kort tijdsverloop echter ontbrandde het kruid en berstte de zak uit een.

Eindelijk toonde kapitein J. Norton de uitwerking van zijne *frictional igniters* d. i. *die door wrijving in brand steken*. Dit projectiel is eene soort van handgranaat en ontploft wanneer hetzelve van een glacis den vijand wordt in het aangezigt geworpen.

De tegenwoordig zijnde officieren betuigden hunne tevredenheid over kapitein J. Norton's proefnemingen, doch weldra kreeg de vindingrijke kapitein van een aantal officieren van de Roijal Engineers Brompton Barracks aanzoek om eene nieuwe serie van proeven bij gunstiger weder te nemen, hetgeen dan ook weinige dagen later plaats had in tegenwoordigheid van bijna al de officieren van de Roijal Artillerie en van de Roijal Engineers.

Bij deze gelegenheid werd de proef met de *vloeijend vuur-buksbom* genomen, met het doel om aan te toonen het effect dat dezelve daarstelt, wanneer de romp van een schip het doelwit is. — Ten dien einde werden op eenen behoorlijken afstand eenige dikke planken opgerigt, en kapitein J. Norton vulde de kleine bom met niet meer dan een gewoon theelepeltje vol van zijn *vloeijend vuur*, waarna dezelve hermetisch werd gesloten en even als de vorige keer, door middel eener buks naar het doel werd geworpen. — De uitwerking beantwoordde geheel aan kapitein J. Norton's verwachting: weinige seconden nadat de buksbom de plank had geraakt stond deze in laaije vlam, en hield niet op ten hevigsten te branden voor dat dezelve geheel door het vuur was verteerd. Het algemeene oordeel was dat zonder eenigen twijfel een zeker aantal van deze kleine buksbommen voldoende zijn om het grootste oorlogschip aan alle zijden te gelijk reddeloos in brand te schieten.

Het tweede gedeelte zijner proefnemingen was met de *frictional igniter*, die dit maal bestond uit een kleine kardoes met gomelastieke omkleeding, waarin een weinig kruid en eene kleine hoeveelheid van een chemisch preparaat dat het kruid door wrijving doet ontbranden. Eene koord van onbepaalde lengte is met een eind tot in het gomelastieke omkleedsel bevestigd; wanneer nu de kardoes, die men naar verkiezing groot of klein kan maken, in het water wordt geworpen, doet een bijna onmerkbaar rukje aan de koord dezelve ontploffen. Herhaalde proeven met dit projectiel bewezen dat zonder eenig gevaar dan alleen voor het vijandelijk schip, deze igniters voor onderzeesche ontploffingen kunnen worden aangewend.

Het derde gedeelte van de proefnemingen gold zijne *concussion fuses* die eene buitengewone geschiktheid bezit om tot op groote afstanden, ja, tot zoo verre het oog reikt, te worden geworpen!

Ten laatste kwamen de vroegere handgranaten aan de beurt; die echter eene verbetering hadden ondergaan, ten minsten was er thans een touw aan toegevoegd, dat even als de koord bij de *frictional igniters* moet getrokken worden, om de granaat te doen ontploffen, zoodat de gene die de granaat werpt dezelve kan doen springen wanneer hij wil.

Zoodra het Gouvernement daartoe eene commissie zal hebben benoemd zullen kapitein J. Norton's projectielen aan verschillende proeven worden onderworpen.

HOE HET MET VELE UITVINDINGEN GAAT.

Onder de rubriek *Engeland*, maakten wij in ons blad van 19 dezer No. 40 melding van een in de *Overlandmail* voorkomend artikel omtrent de uitvinding van een duikerschip, welke volgens dit blad van Amerikaansche oorsprong zoude zijn.

Van eene welwillende zijde wordt daaromtrent onze aandacht gevestigd op eene levensbeschrijving van den Heer ANTOINE LIPKENS, Directeur van de Delftsche Academie, overleden te Warmond in December 1847., voorkomende in de *Delftsche Studenten-Almanak voor* 1851, waarin onder anderen het navolgende wordt medegedeeld:

. . . Men had den Heer Lipkens, door den loop der omstandigheden uit zijnen werkkring geraakt, nog niet anders kunnen aanbeiden dan het raadadviseurschap voor wetenschappelijke aangelegenheden bij het ministerie van Binnenlandsche zaken.

Evenwel was de heer Lipkens hier geheel op zijne plaats. Het deel der octrooijen voor uitvindingen behoorde zoodoende tot zijne werkzaamheden.

Het was in deze betrekking, dat hem verschillende zendingen werden opgedragen. Zoo begaf hij zich naar Engeland, om kennis te nemen van de aldaar gemaakte

vorderingen in de kunst om zich onder water te bewegen, alsmede van de verschillende voorslagen tot verdelging van vijandelijke schepen.

De heer Lipkens bragt een en ander later in verband, en het gelukte hem, na meer dan éénе mislukte poging en na een bijna onafgebroken denken en werken van zeven jaren, het middel te vinden, zich met behulp van een duikerschip, op willekeurige diepte beneden water te begeven, en eenige uren te kunnen leven; zich aldaar in elke rigting te kunnen voortbewegen, alles met het doel om de vijandelijke schepen onder water aan te vallen en in brand te steken.

Zoo als hij gewoon was met met alle zijne vindingen, maakte hij ook van deze een eigenhandig model, dat nog aan de Academie voorhanden is.

Hij hield de wijze, waarop hij zijn doel bereikt had, niet geheim, met uitzondering echter van het middel, om onder water het vijandelijke schip in brand te steken, dat alleen door hem werd bekend gemaakt aan Z. K. H. Prins Frederik en aan zijn vriend den heer Uijlenbroek.

Zeker is het te bejammeren, dat men de zaak niet in het groot heeft beproefd; de goede uitslag zou wel de minste belooning zijn geweest voor den kundigen vinder, en zoo er bij de uitvoering moeijelijkheden waren voorge komen, de man die zich zeven jaren bij voorkeur met die zaak had bezig gehouden, en zich nooit door moeijelijkheden had laten afschrikken, was ongetwijfeld de geschiktste geweest, om ze uit den weg te ruimen, en hij had zijn land een kostbaren schat kunnen nalaten, waarvan thans weinig meer dan een bestoven model is te regtge komen, dat zonder naauwkeurige verklaring alle waarde mist.

. . . Het zou zeker niet onbelangrijk zijn, hier eene naauwkeurige opgave te geven van de verschillende zaken, die door den Heer Lipkens of geheel gevonden of wel gewijzigd en verbeterd werden. Eene zoodanige verzameling is echter hoogst moeijelijk bijeen te brengen, vooral wegens de verspreidheid der bronnen, die daartoe het wetenswaardige dienden aan te brengen. De Heer Lipkens was geen man, die met zijn werk zocht te schitteren, want dan had hij zelf wel meer naauwkeurige aanteekeningen van zijne werken nagelaten.

Bovendien werkte hij zijne denkbeelden zelden geheel uit; over eene zaak nadenkende, vond hij dikwijls het middel om het gewenschte doel te bereiken, en vergenoegde zich met, in een ruw model, den weg daartoe aan te wijzen, terwijl hij aan anderen de vrijheid liet, er hun voordeel meê te doen, ja zelfs somtijds zich de eer van het werk toe te eigenen.

MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN

DEPARTEMENT SOERABAYA,

Verslag, uitgebragt in de vergadering van 19 Mei 1859.

Mijne heeren! Eerlang eindigt het 26ste jaar van ons departementaal bestaan, en legt het bestuur haar ambt neder. Bij dien afloop geeft het bestuur verslag van den staat der zaken, zoo verleden als tegenwoordig.

Vooraf echter gevoelt het aftredend bestuur zich genoopt, haren dank te betuigen, voor de belangstelling, onlangs ondervonden, door de toetreding van een aantal leden. Wars van alle loftuiting, vergenoegt het bestuur van het departement zich met het denkbeeld, dat alleen een streven ten nutte van het algemeen de hefboom was tot die krachtige medewerking.

Ons departement Soerabaya, is in 1833 ingesteld, en alzoo het oudste van alle andere Nut-departementen. Het aantal harer leden was zeer afwisselend, — zoo als alles in Indie onophoudelijk afwisselend is. In 1834 had zij 100,— in 1851 160 leden; thans bestaat het departement uit 110 leden, waarvan eenige ons weder spoedig zullen ontvallen, door vertrek naar elders.

De afdeeling heeft nimmer vaste eigendommen bezeten; steeds zijn de vergaderingen gehouden in localen, die daartoe welwillend afgestaan werden.

De losse eigendommen van het departement zijn, de kas, de boekerij en de school-gereedschappen.

De kas beliep nimmer boven een kapitaal van *f* 2000; de gelden werden niet opgehoopt zonder doel, maar aangewend ten nutte van 't algemeen, en ten dienste, zoo als de werkzaamheden zulks vereischten. Thans is er een saldo van ongeveer *f* 250 in kas.

De geldelijke inkomsten van het departement waren tot op het einde van 1858, alleen de contributie-penningen, *f* 6: per lid 's jaars. In December 1858 heeft het Gouvernement welwillend toegestaan eene maandelijksche subsidie van *f* 58, ten behoeve der javaansche school.

De uitgaven, die uit de contributien bestreden zijn, bedragen sedert de oprigting tot heden, of over 26 jaren, ongeveer *f* 12,000. Daarvan werd de helft naar Amsterdam overgemaakt als support, enz. — eene uitgave, die sinds eenige jaren is gestaakt geworden, zoo als nader aan uwe aandacht zal worden onderworpen.

De afdeeling heeft menige instelling ontworpen, en ten deele in uitvoering gebragt. Maar de afwisseling en het onbestendige verhinderden de volle uitvoering of het blijvend bestaan. Eene teekenschool, drie boekverzamelingen, eene meisjesschool, eene ambachtsschool en meer andere instellingen hebben kortstondig bestaan, en zijn te niet gegaan om personele of geldelijke oorzaken.

De ambachtsschool, een uitvloeisel en onderdeel van ons Nut-departement, werd echter toch eene afzonderlijke instelling verklaard, — scheidde zich af van 't Nut, en, — ging te niet. Het departement, dat hare dochteren dus zag wegsterven, mogt wel eens een kwijnend leven leiden, maar zij werkte in stilte voort, zonder gunst — of roembejag, en zonder rondgeklonkene, alom gedrukte verslagen en reglementen. Het eenig onderscheid was dat het moederdepartement eenig en alleen Nut beoogde, — en de dochteren maar al te zeer naar roem en eer dorstten, waarin zij vaak zich teleurgesteld zagen.

Van de instellingen die op heden nog bestaan bij het departement, tellen wij de departementale school voor javanen, en de boekerij. De geringe inkomsten, gepaard bij de onmogelijkheid, om bij het groot aantal inteekeningen voor penningen voor allerlei andere instellingen, ook nog voor het Nut voldoende middelen bijeen te krijgen, — hebben verhinderd, op ruimer schaal werkzaam te zijn.

De Javaansche school heeft instelling erlangd door de toestemming van Gouvernementswege verleend, in September 1852. Aangezien zekere bepaling van 1822 het onderwijs aan javanen onder het toezigt van lands wege is voorbehouden, zoo was deze toestemming noodig. Deze Javaansche school wordt gehouden in het locaal der Gouvernementsschool, in de achtermiddagen. Het getal der ingeschreven leerlingen is even afwisselend, als dat der leden van 't departement. Vaak heeft het de honderd ruim overschreden; thans telt men een zeventigtal leerlingen. De meeste dezer zijn Javanen. Nu en dan verzoeken chinezen en europesche kinderen toelating. De Javaansche leerlingen zijn kinderen uit alle standen der inlandsche maatschappij, zonen van hoofden en van bedienden, van kooplieden of ambteloozen, bedienden van de europesche ingezetenen, en elk javaan die toelating verzoekt erlangt toegang, — mits voldoende aan de vereischten van ouderdom, boven de tien en beneden de twintig jaren, en aan de schoolorde zich onderwerpende.

Het onderwijs omvat de beginselen, of het zoogenaamd elementaire, lezen, schrijven, rekenen, eenige aardrijkskunde en geschiedenis voor zoo verre de schoolboeken hiertoe handleidingen bevatten. De taal is Javaansch en Maleisch, in de Javaansche, Arabische en Italiaansche karakters. De schoolboeken zijn die van Lands wege uitgegeven. Om den wille der verdraagzaamheid worden geene boeken van zendeling — of andere genootschappen van eerdienstigen aard gebezigd, noch eenig dogmatisch onderwijs gegeven.

Deze school heeft aan het departement 's jaars *f* 600 — 800, gekost, — en zoude bij gebrek aan middelen moeten zijn gestaakt geworden, zoo van Gouvernements wege niet was voorzien in de betaling der onderwijzers. Wij erkennen te meer deze gunst, omdat onze school de eenige instelling voor geregeld onderwijs is, onder 226,000 kinderen van javanen.

Het toezigt over deze school berust bij den thans aftredenden Secretaris, — die volgaarne en met erkentelijkheid zal ontvangen, alle aanwijzingen tot verbetering, indien de omstandigheden de uitvoering slechts gedogen.

De boekerij is niet uitgebreid, maar wordt zeer veel doorlezen, en men kan aannemen, dat minstens tienmalen de geheele massa is uitgeleend en wedergekeerd. Jaarlijks worden 8 à 900 boekdeelen uitgeleend aan gevangenen, zieken, leden en geen leden, aan militairen en allen, die daarom vragen. De afwisseling, het vernieuwen en aanvullen heeft belet, een catalogus te vervaardigen, waaraan ook minder behoefte is. Deze boekerij is de derde, door de afdeeling bijeen gebragt gedurende haar bestaan. Zij heeft aan de kas ongeveer *f* 400 gekost. Aan uitbreiding is minder behoefte. Er bestaan hier ter stede een paar boekverzamelingen voor burgers en eene voor militairen, en deze zijn rijkelijk van allerlei romantieke lectuur voorzien, waarin de Departementale boekerij weinig belang stelt.

De gemeenschap met de andere Javaansche afdeelingen van 't Nut laat te wenschen over. Alleen met de Bataviasche Oost-Indische Maatschappij, Parapattan en Djati worden vaak brieven gewisseld. Uit eene aanschrijving van den secretaris van ons departement aan alle andere Javaansche departementen, werd voor ons de bekendschap geboren, dat de Amsterdamsche Java-afdeelingen te Djokjakarta, Banjoemas, Tagal, Buitenzorg en Batavia, òf opgehouden hebben te bestaan òf zonder eenig adres zijn. Sommige dezer departementen, alhoewel in de Javaansche naamregisters, en in de Amsterdamsche nut-verslagen voorkomende, zijn echter in loco zelve onbekend bij de ingezetenen. Wij mogen veilig ook hier alles toeschrijven, aan die groote veranderlijkheid en afwisseling, die niets bestendig doet zijn.

De Soerabayasche afdeeling, de oudste van Java, blijft echter bestendigheid behouden, en werkt voort, tevreden met eene karige vermelding in de annalen der maatschappij.

De gemeenschap met de hoofdafdeeling, gezegd het hoofdbestuur der maatschappij, te Amsterdam, levert belangrijkheid genoeg op, om uwe welwillende aandacht een wijle bezig te houden. Het Soerabayasche departement, alhoewel als onderdeel zich beschouwende van de algemeene Maatschappij, heeft evenwel reeds van overlang vermeend, de verhouding met het Amsterdamsche hoofdbestuur eenigsinds te moeten wijzigen op 't punt van supporten en bijdragen, remises en contributien, die men te Soerabaya meer dan in Amsterdam behoeft. De geschiedenis hiervan is kortelijk deze.

De verhouding, zoo als de Amsterdamsche wet die bepaalt, bestaat daarin, dat elke afdeeling een deel der contributien afzondert voor 't hoofdbestuur. Op die wijze heeft ons departement, cirka zesduizend guldens, die in Amsterdam zijn ontvangen, en waarvoor Amsterdam ons heeft toegezonden, verslagen, notulen, prijsvragen, almanakken, soms een belangrijk handboek, voor elk lid één. Die bezendingen waren natuurlijk hereids oud van dagen, wanneer zij te Soerabaya aanlandden, en de opregte Enkhuizer Almanak werd gewoonlijk in de tweede helft des jaars ontvangen. Gelukkig was die almanak weinig belangrijk voor lezers op Java, die weinig nut konden trekken uit de bepalingen van aankomst en vertrek van stoomboten, trekschuiten en postwagens, het sluiten der poorten en luiden der klokken, watergetijden, spoorwegen en de oude Don Antonio Magino, — alles vreemd aan Soerabaya, alhoewel wij alhier ook poorten, klokken en stoomvaartuigen voorhanden hebben. Zelden ontvingen de Soerabayasche leden waarlijk nuttige boeken, van blijvend nut. Hieronder tellen wij alleen, het *Natuurkundig* handboek, het werkje *Boven lucht en wolken*, over de *armverzorging*, enz. Wij kunnen voor vast aannemen, dat alle de immer, bij de Soerabayasche leden ontvangene verslagen, programma's, aanspraken, besluiten der algemeene Nut-dagen, voorlang den weg van alle vleesche gegaan zijn, terwijl de bijdragen die Soerabaya naar Amsterdam zond voorzeker nog renderen bij het Nut-kapitaal in reserve te Amsterdam.

In 't kort, ons geld werd weinig nuttig besteed, door het naar Amsterdam te zenden, en te Soerabaya ontberingen uitestaan, waardoor alle instellingen in plannen en ontwerpen *zonder* uitvoering bleven. De Leviathan aller Nut- kassen verhinderde alle locale nuttigheid, met eigene middelen uittevoeren.

Alle deze omstandigheden maakten voldoende onderwerpen voor rijpe overweging uit, zoodat ons bestuur in November 1854 aan het Amsterdamsche hoofdbestuur berigte, er alhier was besloten, om voortaan geene supporten of andere *geldelijke* bijdragen van hier naar Amsterdam te zenden, maar, die gelden *alhier* zou aanwenden ten *eigen* nutte, terwijl de ontboden of ontvangene nutboeken zouden worden betaald.

Het Amsterdamsche hoofddepartement nam dit ons *besluit* aan als een *voorstel*, beloofde de mededeeling aan de Augustus-vergadering van 1855, en verzocht ons, om met het zenden van supporten voorttegaan.

De Soerabayasche afdeeling toonde hierop aan, dat dit zenden van supporten kwalijk kon plaats vinden, aangezien er 's jaars *f* 600 ontvangen, en, te Soerabaya alleen, *f* 900 benoodigd werden; gevende de Soerabayasche afdeeling ook te kennen, dat wij geen *voorstel* gedaan, maar een *besluit* genomen hadden.

De Amsterdamsche bestuurders schreven echter in October 1855, dat men in Amsterdam bestendig de Soerabayasche *geldelijke* bijdragen te gemoet zag, aangezien het hoofdbestuur geene voorstellen aan de algemeene vergadering konde doen, als Soerabaya geen *geld* offerde.

Het Soerabayasch departement zond daarop in Januarij 1856 eene remise van *f* 450, als laatste offer aan de Amsterdamsche hoofd kas, echter onder voorwaarde, dat aan de algemeene vergadering van 1856 onzen toestand in overweging zou worden gegeven. — Toen wij evenwel de punten van beschrijving voor 1856 inzagen, was er *niets* omtrent *Soerabaya* in te zien. In de handelingen der algemeene vergadering van 1856 stelde het hoofdbestuur voor, om aan de Indische departementen subsidien te verleenen, welk voorstel met algemeene stemmen, bij acclamatie, werd aangenomen. Het Soerabayasche departement zou dus kunnen voortgaan met 's jaars een paar honderd guldens over te maken, waarvoor het alzoo kon aanspraak maken op subsidie, dat is, vijftig of zestig guldens 's jaars. Ten gevolge van dat favorabel besluit, verzocht het hoofdbestuur, bij brief van 30 December 1856, bestendige vloeijing der Soerabayasche bijdragen, à *f* 1,90 per lid; — en, bij brief van 22 Januarij 1858 werd ons *besluit* van 1854 als *niet* bestaande beschouwd, en werden wij bedreigd met uitdrijving, en roijing van de Amsterdamsche lijst, indien wij niet door klinkende munt in Amsterdam deden blijken van ons bestaan.

Sedert is ons geene andere *nuttige* mededeeling van uit Amsterdam geworden, en wij wachten geduldig af, welke lotsbeschikking ons wacht, om den wille der niet betaling.

De verhouding van de dochter-afdeeling Soerabaya met de moeder-maatschappij blijkt alzoo, dat drieledig kan worden beschouwd:

Eerstens onzerzijds, dat wij, gedrongen uit pligtbesef, en ten behoeve van *nuttige* aanwending, geene *geldelijke* bijdragen naar Amsterdam mogen, noch kunnen zenden, doch wij bereid zijn, alle voorschotten te rembourseren.

Tweedens Dit besluit, op zoo goede en nuttige grondbedoelingen steunende, wordt door het Amsterdamsche hoofddepartement begroet met miskenning, en blijvende uitnoodiging tot *geldelijke* bijdragen op verbeurte van ons Amsterdamsch lidmaatschap, en, van onzen naam op de Amsterdamsche lijst.

Derdens. Dat wij *vooruit*, en *veel* moeten betalen, om onbruikbaar papier in vorm van gedruktens terug te ontvangen en, in dien wij niet meer *vooruit* en *veel* voor *niets* wenschen te betalen, wij als dan uitgedreven of afgesneden worden.

Het summa ratio van onze verbouding zoude alzoo zijn, om al onze middelen naar Amsterdam te zenden, en te Soerabaya niets anders nuttigs te verrigten, dan te betalen, ten behoeve van Amsterdam.

In de Algemeene vergadering te Amsterdam, van 1857, zijn de belangen van Soerabaya boegenaamd niet ter sprake gebragt. Van 1858 hebben wij nog geene besluiten van de Algemeene vergadering ontvangen.

Wij mogen hopen, dat men in Amsterdam moge beseffen, dat wij van onzen kant alles aanwenden voor het nuttige, met eigene middelen, en hebben daarom het hoofdbestuur verzocht, aan de algemeene vergadering van 1858 voortestellen om ten onzen behoeve te beslissen op de volgende vragen:

1. of het nuttig en doeltreffend moet worden geacht, het oudste der Javaansche departementen te roijeren en uittedrijven, omdat het *eigene* middelen ten *eigen* nutte aanwendt, en omdat het *niets* naar *Amsterdam* kan overmaken?

2. of de Algemeene vergadering daardoor ook wenscht te geven het sein tot afscheuring van alle Javasche departementen van 't Amsterdamsche hoofdbestuur, — daar wij vermoeden en voor zeker stellen, dat alle Javasche departementen dezelfde belangen, dezelfde bezwaren gevoelen en ondervinden?

3. dan wel, dat het wenschelijk moet worden geacht, om de Soerabayasche, en alle jongere Javasche afdeelingen der Amsterdamsche maatschappij, blijvend dienstbaar te stellen aan de algemeene en ware belangen tot Nut van 't algemeen, door in eigen boezem eigene middelen aantewenden tot stichting van wenschelijke instellingen?

De Amsterdamsche kas behoeft geenzins de bijdragen van Java, veel minder van Soerabaya. Uit de rekeningen van 't hoofdbestuur blijkt toch, dat een enorm kapitaal op renten staat, en rendeert ten nutte der groote kas alleen. Wij wenschen geenzins de Amsterdamsche giften of gaven

gratis te erlangen, maar willen alles wat het hoofdbestuur ons zendt, vergoeden, betalen.

Alhoewel de algemeene vergadering van 1858 heeft plaats gehad in Augustus, en dus reeds negen maanden geleden, — en alhoewel wij nog bij schrijven van Mei 1858, — dus voor een jaar geleden, — dringend hebben verzocht, om antwoord, — en om toezending van één exemplaar van de besluiten der algemeene vergadering van 1858, per mail toetezenden, zoo hebben wij evenwel hoegenaamd *niets* ontvangen tot heden, noch per mail, noch per gewone scheepsgelegenheid, — alhoewel wij te Amsterdam gelden beschikbaar gesteld hebben, om het hoofdbestuur terstond de waarde te voldoen, en ofschoon het door ons verzochte slechts de waarde heeft van een paar duiten. — Wij laten aan de beoordeeling van bevoegden over, of deze houding van het Amsterdamsche hoofddepartement tegen over het oudste der Indische departementen nuttig en wenschelijk is.

Sedert 1844 is er te Amsterdam een representant of gemagtigde van de Soerabayasche afdeeling bij het Amsterdamsche hoofdbestuur. Het is de heer D. D. Buchler, vroeger nimmers op Java geweest. De correspondentie met dien gemagtigde bepaalt zich enkel tot financieele zaken. In 1858 heeft de Soerabayasche afdeeling bij dezen haren representant, de noodige penningen beschikbaar gesteld.

Met geene der overige departementen buiten Java, wordt eenige schriftelijke gemeenschap onderhouden, — om de eenvoudige reden, dat daartoe de stof of de noodzakelijkheid niet bestaat.

En hiermede heeft het aftredend bestuur aan de leden van het departement Soerabaya een uitvoerig overzigt gegeven van den staat van zaken op heden. Eene zamentrekking geeft in 't kort aan:

1. Dat de afdeeling met *eigene* penningen ter *eigen* behoeve, *eigene* instellingen onderhoudt, en in stilte werkzaam is gebleven, zonder opzien te baren.

2. Dat het hoofddepartement aan 't Soerabayasche a's nog verschuldigd is, om de verhouding op billijken voe te regelen, en de Soerabayasche regten te erkennen.

3. En dat er voor het tegenwoordige nog arbeid genoeg overblijft voor de ontworpene Spaarbank, eene teekenschool, het regelen der finantien, veranderingen in de codificatie als anderzins.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

C. J. W. Jorders, geb. Jarman, Z. Batavia 14 Mei. — E. A. Kam geb. Cambier, D. Amboina 28 Febr. — M. de la Rambelje, geb. Tholen, Z. Batavia 4 Mei. — J. A. Blankert, geb. Veltman, D. Cramat 11 Mei. — J. Landberg, geb. Overhand, D. Batavia 12 Mei. — P. J. Stok, geb. Tiedeman, D. Batavia 17 Mei. — E. A. C. Hofstede, geb. Oosthoek, D. Montrado 3 Mei. — A. E. Swart, geb. Dubois, Z Soerabaya 17 Mei. — J. W. Nicolai, geb. Binkhuijzen, Z. Soerabaya 22 Mei. — A. E. Davidsz, geb. Maas, Z. Soerabaya 22 Mei.

Getrouwd:

C P. Frantzmann met W. C. van Affelen van Saemsfoort, Batavia 18 Mei — J. J. A. H. Cliguett met C. C. Kraus, Samarang 18 Mei. — P. A. van den Broek met A. M. Martherus, Soerabaya 18 Mei. — J. R. Schumacher met M. E. van Ghert, Soerabaya 7 Mei.

Overleden:

J. P. Uyttenhooven, luit.-ter-zee 2de kl. 24 j. Sipora 13 April. — H. S. A. van Weelderen, geb. Milar, 35 j. Batavia 29 Maart. — J. L. E Lapré, geb. Israel, Wonosobo 5 Mei — M. J. C. Fokker, geb de Paulij, Samarang 10 Mei. — J. Clark, 53 j. Batavia 16 Mei. — Het jongste kind van C. J. Verkouteren, Samarang 17 Mei. — F. Bellanger, 60 j Malang 16 Mei. — H. Oosthoek, 28 j. Batavia 19 Mei.

VERTREKKENDE PERSONEN.

Kolonel van Dentzsch.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum	Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Van
Mei 21	Nederlandsche	Pictura.	K. H. Leonhardt.	Toeban.
„ —	Nederl. Ind.	Mastora.	Abdul Rahim.	Passeer.
„ 22	„ „	Aldjoessoor.	Said Hamza bin Noeh.	Banjermassing.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum	Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Naar
Mei 21	Nederl. Ind.	L'Union.	G. Schuit.	Cheribon.
„ 22	„ „	Attaief.	Sech Alie bin Achmat Ba-asim.	Banjermassing.
„ —	„ „	Stoomschip Ambon.	A. G. Bosch.	Batavia via Samarang.
„ —	Nederlandsche	Ferdinandina Emma.	R. A. Targe.	Samarang.
„ —	„	Anna Digna.	C. Ouman.	Nederland via Pasoeroean Indramaijoe en Batavia.
„ —	Nederl. Ind.	Sie Foender.	Kho Lianhong.	Pasoeroean.
„ —	„ „	Krabbe.	Mardam.	id.
„ —	Hamburger	Marion.	J. H. Niemann.	China via Samarang en Singapore.
„ —	Nederlandsche	Christina Helena.	C. Tjebbes.	Banka via Indramaijoe.
„ 24	Engelsche	Veturia.	Th. Sloane.	Nederland
„ —	Nederl. Ind.	Salma.	Sech Said Jakim.	Banjermassing via Sumanap.
„ —	„ „	Klara.	Sabak.	Banjermassing.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Bestemming	Agenten
Nederlandsche	Louise Jacoba Johanna.	Baumgarten.	Te Koop.	Fraser Eaton & Co.
Engelsche	Tamar.	Ross.	Holland.	„ „ „ „
Nederlandsche	Johannes Hendrikus Ferdinand.	Lodewijks.	Onbepaald	„ „ „ „
„	Landbouw.	Kleijnenberg.	id.	„ „ „ „
„	Hoop van Capelle.	Bok	id.	„ „ „ „
Zweedsche	Hedda Frederika.	Larssen.	id.	Mathieu Ebbs Ruijs & Co
Nederlandsche	Minister Pahud.	Kievit	Onbepaald.	„ „ „ „ „
Meklenburgsche	Dr. Juris Jantzen.	Hoff	id.	„ „ „ „ „
Nederlandsche	Fop Smit.	Hoefman.	Lossend.	„ „ „ „ „
id.	Osiris.	Kramer.	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
id.	Louise Roeloffina.	Sijbrandi.	Onbepaald	„ „ „
id.	Prins van Oranje.	Antink.	Onbepaald.	„ „ „
id.	Zeenimph.	Witsen Elias.	id	„ „ „
id.	Arij Scheffer.	Kunst.	Onbepaald.	J. F. van Leeuwen & Co.
id.	Willem III.	van der Burg.	Onbepaald.	„ „ „ „ „ „
id.	Cheribon.	Koers.	Onbepaald.	„ „ „ „ „ „
id.	Commissaris des Konings van der Heim.	Van Zanten.	id.	„ „ „ „ „ „
id.	Prins Maurits.	J. J. Bart	Onbepaald.	B. Kopersmit & Co.
id.	Aegidia en Paulina.	J. K. Veldman.	Onbepaald.	„ „ „ „
id.	Elisabeth Antoinette.	H. A. Besier.	id.	„ „ „ „
Engelsche	Sophia Fraser.	Wilson.	Onbepaald.	Hill Broekman & Co
Zweedsche	Victor.	Prehn.	Nederland	„ „ „ „
Nederlandsche	Gebrs. Houtman.	C. J. Bax.	Onbepaald.	B. J. van Eck & Co.
id.	Samuel Hendricus.	A. G. Bonsen.	In Reparatie.	„ „ „ „ „ „
id.	Maria Veronica.	T. Mulder.	Amsterdam.	P. Kervel & Co.
Engelsche	Rosina.	Mc. Lachlan.	Onbepaald.	Major Matzen & Co.
id.	Senator.	Mengus.	id.	„ „ „ „
Nederlandsche	Tagal.	Göbel.	id.	E. Ten Brinck & Co.
id.	Ternate.	T. Kars.	Nederland.	„ „ „ „ „
id.	Susanna.	E. Vonck.	Onbepaald.	„ „ „ „ „

Aangekomen Passagiers.

Met de Nederl. Ind. bark *Aldjoesoor*, mevr. van Barthold en mevr. Boodt.

Vertrokken Passagiers.

Met het Nederl. Ind stoomschip *Ambon*, de heeren J. Clark, T. Clark, Ruijl, A. Hoogendam, G. W. Lucardie, Mr. Trip en familie, Mr. van Hemert en familie, Marten en familie; Z. M. troepen en bannelingen. — Met de Nederl. bark *Ferdinandina Emma*, 41 inlandsche schepelingen, de heer H. Maier en Mevr. J. Janszen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Etna, Onrust, Amsterdam, Admiraal van Kinsbergen en Samarang; de schepen Arij Scheffer, Prins van Oranje, de Stad Schiedam, Prins Maurits, Osiris, Elisabeth Antoinette, Susanna, Ternate en Minister Pahud; het stoomschip Menado; de barken Fatal Ma-an, Saijan Maskoor, Louisa Jacoba Johanna, Soedul Gair, Naim Balgijer, Kim Tianhoat, Gebroeders Houtman, Fathul Karim, Nawan Eljoesoor, Banka, Marion Macentijre, Zeenimph, Johannes Hendrikus Ferdinand, Rosina, Samuel Hendrikus, Maria Veronica, Victor, Hidda Fredrika, Tagal, de Hoop van Capelle, Landbouw, Willem III, Aegedia en Paulina, Atiatool Barie, Cheribon, Senator, Commissaris des Konings van der Heim, Colombine, Dr. Js. Jantzen, Fop Smit, Pictura en Aldjoesoor; de brikken So-Ootdin, Sophia Fraser, Fathal Hair en Louise Roeloffina; de schoeners Sarie Tengaroong, Hoseeng, Hing Thaij, Johanna Catharina, Komeij en Mastora.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

16 Mei. Het Balische schip *Ida*, gezagv. H. Petersen, van Balie Badong; het Ned. schip *Zeelandia*, gezagv. W. Blaakhert, van Soerabaya; de Ned. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardam, van Soerabaya.

VERTROKKEN.

17 Mei. De Nederl. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardam, naar Soerabaya.

20 Mei. Het Nederl. schip *Jacoba Cornelia Clasina*, gezagv. J. A. Delclisur, naar Nederland.

21 Mei. Het Balische schip *Ida*, gezagv. H. Petersen, naar Balie Badong.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Nederlandsche schepen Maria Elizabeth Margaretha en Zeelandia; de kotters Carolina en Mad Mira; de schoener Bella.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya, van den 23sten tot en met den 25sten Mei 1859.

AANVOER.

Van Nederland per het Ned. schip *Fop Smit*, gezagv. L. Hoefman, agenten Mathieu Ebbs Ruijs & Co.

46 collis diversen, E. Fuhri en Co; 111 collis koopmanschappen, Schimmelpenninck en Co; 25 collis koopmanschappen, Kruer von Oven en Co; 48 kelders lijn-olie, 3 kisten instrumenten, 30 staven en 29 platen ijzer, Anemaet en Co; 3 kisten ijzerwerk, A. Duijshart 71 collis koopmanschappen, Major Matzen en Co; 107 collis koopmanschappen, J. F. van Leeuwen en Co; 200 kelders genever, 200 vaatjes boter, 20 kisten ged. aardappelen, L. G. van Lakerveld en Co; 18 collis meubelen, P. J. Dumoulin; 1 kist meubelen, A. van der Poel; een partij steenkolen, W. Cores de Vries; 100 vaatjes boter, Adam en Co; 20 ledige leggers, 25 kisten wijn, 66 vaten teer, 11 kisten koopmanschappen, Mathieu Ebbs Ruijs en Co; 150 ledige leggers, 6 kisten manufacturen, 9 manden champagne, P. Kervel en Co; 45 kisten wijn, 1 kist muzijk-instrumenten, 22 collis koopmanschappen, Order.

Van Batavia per het Ned. schip *Johanna Catharina*, gezagv. Besseling, agenten McMillan Marten en Co.

67 collis machinerien, Baijer en Co; 2 kisten machinerien, Schimmelpenninck en Co; 28 kisten koopmanschappen, P. Kervel en Co; 5 collis ijzerwerk, Adam en Co; 87 collis koopmanschappen, J. F. van Leeuwen en Co; 69 krandjangs aardewerk, Thomas; 50 kisten champagne, 38 kisten wijn, 37 kisten manufacturen, 200 stuks planken, 47 collis koopmanschappen en kleinigheden, McMillan Marten en Co.

Van Singapore per het Chin. schip *Kiem Ingwhat*, gezagv. de Haam, agent Gezagvoerder.

140,000 stuks kommen, 1500 stuks chin. papier, 20,000 stuks ledige rijst-zakken, 300 stuks chitzen, 100 pond aluin, 4 picols gambier 1 kist en 1 pak opium, Louw Hien.

Van Passier (Borneo) per de Ned. Ind. schoener *Komeij*, gezagv. Said Alie Alhabassij, agent Gezagvoerder.

16,000 bossen bindrotting, Kiaij Sakar Djaija.

Van Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Aldjoesoor*, gezagv. Said Hamsa, agent Gezagvoerder.

1800 stuks lanang-planken, 4570 stuks kadjangmatten, Gezagvoerder.

Van Passier (Borneo) per de Ned. Ind. schoener *Mastora*, gez. Abdul Rahim, agent Gezagvoerder.

30200 bossen rotting, 8 picols was, Gezagvoerder.

UITVOER.

Naar Batavia via Samarang per het Ned. Ind. stoomschip *Ambon*, gezagv. A. G. Bosch.

2 kisten jaconets, 20 kisten wijn, B. J. van Eck & Co; 3 kisten kains, Fraser Eaton & Co; 4 balen molton dekens, Schimmelpenninck & Co; 20 picols aardappelen, 10 picols uijen, Gezagvoerder.

Naar Nederland per het Engelsche schip *Veturia*, gezagv. Thomas Sloane.

$4995^{58}/_{100}$ picols suiker, 4500 picols rijst, $201^{48}/_{100}$ picols rotting, 3000 stuks koehuiden, Fraser Eaton & Co.

Naar Nederland via Passaroean, Indramaijoe en Batavia per het Ned. schip *Anna Digna*, gezagv. Ouman.

212 vaten noten, weg. $500^{252}/_{1000}$ picols, 275 vaten foelie weg. $50^{332}/_{1000}$ picols, en 200 picols rotting, N. H. M.

Naar Bandjermassing per de Ned. Ind. schoener *Attaäf*, gezagv. Sech Alie Baadjin.

Ballast.

Naar China via Samarang en Singapore per het Hamburger schip *Marion*, gezagv. J. H. Niemann.

7800 picols olie-koeken, 210 picols rijst, 2420 picols olie-koeken, 40 picols rotting en kleinigheden, diverse Chinezen; 52 balen drills, Adam & Co.

Naar Pontianak via Sumanap per de Ned. Ind. schoener *Moostaris*, gezagv. Said Mohamat bin Hoesin.

Ballast.

Naar Banjermassing via Sumanap per de Ned. Ind. bark *Salma*, gezagv. Sech Said Jakim.

Ballast.

Marktprijzen.

SUIKER *f* 18.—
KOFFIJ *f* 34 à *f* 36.—
RIJST (CARGA) per kojang. *f* 120 à *f* 130.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 150 à *f* 160.—
KOEHUIDEN Nominaal.
ARAK per legger *f* 45.—
OLIE (KLAPPER) *f* 15.—
OLIE (KATJANG)
KADJANG MATTEN. *f* 7.—
ROTTING *f* 8 à *f* 10.—
WISSELKOERS pari.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 29sten Mei 1859
's morgens ten half negen ure.
Ds. VAN STEEDEN.

HEMELVAARTSDAG.
Donderdag den 2den Junij 1859.
's morgens ten half negen ure.
Ds. MOUNIER.

ROOMSCH KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 29sten Mei 1859.
's morgens ten half negen ure.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam* en W. J. VAN HAREN NOMAN te *Leiden*.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA